

Subnational Business Ready
în Uniunea Europeană 2024:

ROMÂNIA

WORLD BANK GROUP
Development Economics | Global Indicators

**SUBNATIONAL
BUSINESS READY**

Cu finanțare de la

Unele drepturi sunt rezervate
1 2 3 4 19 18 17 16

Acest document a fost redactat de către personalul Băncii Mondiale, cu contribuții externe. Constatările, interpretările și concluziile exprimate în prezentul document nu reflectă neapărat punctele de vedere ale Băncii Mondiale, ale Consiliului său de administratori executivi sau ale guvernelor pe care le reprezintă. Banca Mondială nu garantează acuratețea datelor incluse în acest document. Granițele, culorile, denumirile și alte informații prezentate pe orice hartă din prezentul document nu presupun nicio judecată din partea Băncii Mondiale cu privire la statutul juridic al niciunui teritoriu și nici nu presupun susținerea sau acceptarea acestor granițe. Toate hărțile din acest raport au fost aprobate de Unitatea de cartografie a Grupului Băncii Mondiale.

Niciuna dintre informațiile din prezentul document nu va constitui și nu va fi considerată o limitare sau o renunțare la privilegiile și la imunitățile Băncii Mondiale, toate acestea fiind rezervate în mod specific.

Sprijinul Comisiei Europene pentru realizarea acestei publicații nu reprezintă o aprobare a conținutului acestia care reflectă exclusiv punctele de vedere ale autorilor, iar Comisia nu poate fi făcută răspunzătoare pentru utilizarea de niciun fel a informațiilor conținute în aceasta.

Drepturi și permisiuni

Prezentul document este disponibil sub licență Creative Commons Attribution 3.0 IGO (CC BY 3.0 IGO) <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/igo/>. Conform licenței Creative Commons Attribution, aveți libertatea de a copia, distribui, transmite și de a adapta acest document, inclusiv în scopuri comerciale, în următoarele condiții:

Atribuire—Vă rugăm să citați documentul după cum urmează: Banca Mondială. 2024. *Subnational Business Ready în Uniunea Europeană 2024: ROMÂNIA*. Washington, DC: Banca Mondială. Licență: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO.

Traduceri—În cazul în care creați o traducere a acestui document, vă rugăm să adăugați următoarea clauză de declinare a răspunderii: *Această traducere nu a fost creată de către Banca Mondială și nu trebuie considerată ca fiind o traducere oficială a Băncii Mondiale. Banca Mondială nu poate fi trasă la răspundere pentru niciun fel de conținut și nicio eroare din această traducere.*

Adaptări—În cazul în care creați o adaptare a acestui document, vă rugăm să adăugați la atribuire următoarea clauză de declinare a răspunderii: *Aceasta este o adaptare a unui document original al Băncii Mondiale. Punctele de vedere și opiniile exprimate în adaptare sunt responsabilitatea exclusivă a autorului sau autorilor adaptării și nu sunt susținute de Banca Mondială.*

Conținut al unor terțe părți—Banca Mondială nu deține neapărat fiecare componentă a conținutului inclus în document. Prin urmare, Banca Mondială nu garantează că utilizarea oricărei componente individuale sau secțiuni conținute în document, deținută de o terță parte, nu va încălca drepturile respectivelor terțe părți. Riscul reclamațiilor care ar putea rezulta dintr-o astfel de încălcare vă revine exclusiv dumneavoastră. Dacă doriți să reutilizați o componentă a documentului, este responsabilitatea dumneavoastră să determinați dacă este necesară permisiunea pentru aceasta și să obțineți permisiunea de la deținătorul drepturilor de autor. Exemple de componente pot include, fără limitare, tabele, figuri sau imagini.

Toate întrebările privind drepturile și licențele trebuie adresate către World Bank Publications, The World Bank Group, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA; e-mail: pubrights@worldbank.org.

Cuprins

Prefață	2
Mulțumiri	4
Rezumat	6
Metodologie	12
Rezultate generale	16
Constatări din datele studiilor Enterprise Survey	20
Înființarea unei societăți comerciale	23
Spațiul de desfășurare a activității	26
Autorizarea lucrărilor de construcții	26
Avizarea de mediu	27
Transferul de proprietate	28
Servicii de utilități	33
Electricitate	33
Apă	34
Internet	36
Soluționarea litigiilor	40
Insolvența societăților comerciale	43

Prefață

Într-o lume cu o creștere economică slabă, șomaj și multiple crize socioeconomice, importanța înțelegerii și îmbunătățirii climatului de afaceri nu poate fi supraestimată. Lansarea studiilor *Subnational Business Ready* (B-READY) are loc într-un moment cheie în contextul peisajului economic al Europei – acestea analizează în mod serios și cuprinzător mediul de afaceri din diverse regiuni din șase state membre ale Uniunii Europene: Bulgaria, Croația, Portugalia, România, Republica Slovacă și Ungaria. Această inițiativă nu este doar analitică, ci este fundamental transformativă, având ca scop catalizarea reformelor politicilor și revigorarea sectorului privat prin valorificarea diverselor puncte forte regionale din cadrul Uniunii Europene.

Cooperarea eficientă dintre Banca Mondială și Comisia Europeană, în special Direcția Generală Politică Regională și Urbană (DG REGIO), a avut un rol esențial în sprijinirea statelor membre în vederea îndeplinirii unor obiective coerente privind politicile. Această colaborare a generat, de asemenea, analize relevante la nivel mondial, precum și schimburi de cunoștințe. Lansarea acestor studii Subnational B-READY se bazează pe studiile anterioare, finanțate de DG REGIO, în care 115 locații din 16 state membre au fost analizate comparativ între 2017 și 2022.

Angajamentul Băncii Mondiale de a promova dezvoltarea economică și de a reduce barierele care împiedică dezvoltarea sectorului privat este în strânsă concordanță cu scopul său de a elimina sărăcia pe o planetă locuibilă. Acest aspect se reflectă în abordarea metodică a echipei Subnational B-READY, care a analizat și a comparat mediile de afaceri la nivel local pentru a promova o creștere economică sustenabilă și incluzivă. Prin încorporarea unor aspecte legate de sustenabilitatea mediului în evaluările

sale, proiectul Subnational sprijină în mod direct mandatul Grupului Băncii Mondiale privind o planetă locuibilă. Cu sprijinul continuu al Comisiei Europene, proiectul oferă o prezentare generală a proceselor de reglementare ale țărilor, evidențiind variațiile regionale ale reglementărilor pentru afaceri și implementarea practică a acestora. Studiile Subnational oferă căi pentru dezvoltarea unor cadre de reglementare eficiente și a unor procese administrative îmbunătățite, care sunt esențiale pentru reziliența și creșterea economică.

Prin concentrarea pe o serie de teme care includ Înființarea unei societăți comerciale, Spațiul de desfășurare a activității, Servicii de utilități, Soluționarea litigiilor și Insolvența societăților comerciale, proiectul Subnational asigură o evaluare cuprinzătoare a factorilor care influențează climatul de afaceri. Facilitarea înființării societăților comerciale este esențială pentru crearea de locuri de muncă și creșterea economică, cu procese simple de înregistrare și transparență care protejează integritatea companiilor. Drepturile de proprietate asigurate și administrarea eficientă a fondului funciar promovează investițiile și eficiența pieței, în timp ce un cadru de mediu solid pentru construcții protejează publicul și asigură sustenabilitatea. Serviciile de utilități fiabile, în special electricitatea și apa, sunt esențiale pentru operațiuni și profitabilitate. Soluționarea eficientă a litigiilor și sistemele judiciare puternice încurajează investițiile, asigurând procese rapide și rentabile. În cele din urmă, cadrele solide privind insolvența companiilor sunt esențiale pentru stabilitatea economică, reziliență și menținerea locurilor de muncă. Înțelegerea și optimizarea acestor aspecte este esențială pentru crearea unor medii favorabile operațiunilor de afaceri sustenabile și incluzive.

În plus, natura de colaborare a studiilor Subnational B-READY, implementate în concordanță cu prioritățile autorităților centrale și locale, garantează că informațiile din studii sunt atât relevante, cât și aplicabile. Acest angajament este o dovadă a unui angajament comun din partea diferitelor niveluri guvernamentale de a rafina practicile de afaceri în vederea amplificării impactului economic.

Pe măsură ce se desfășoară aceste evaluări, obiectivul se extinde dincolo de identificarea discrepanțelor; scopul este de a ghida factorii de decizie și de a promova un dialog între autoritățile locale și naționale și sectorul privat. Schimbul de bune practici și povești de succes este menit să stimuleze reforme inovatoare și eficiente în toate regiunile, stabilind un precedent pentru viitoarele îmbunătățiri economice.

În esență, studiile Subnational B-READY pentru aceste șase țări reprezintă mai mult decât simple rapoarte – reprezintă un ghid către politici mai inteligente și mai eficiente, care sprijină companiile și stimulează o creștere economi-

că substanțială. Suntem încrezători că rezultatele acestor evaluări vor cataliza progrese semnificative în dezvoltarea sectorului privat și în elaborarea politicilor economice, la nivel atât regional, cât și național.

Pe această cale, ne exprimăm profunda recunoștință pentru toți colaboratorii, partenerii și părțile interesate, a căror expertiză și devotament au fost esențiale în realizarea acestor studii cuprinzătoare. Implicarea dumneavoastră continuă și feedbackul valoros sunt esențiale pe măsură ce ne continuăm misiunea de a îmbunătăți mediul de afaceri la nivel global, deschizând calea pentru o nouă eră de creștere și prosperitate.

Norman V. Loayza

Director, Economia dezvoltării

Grupul indicatorilor globali, Banca Mondială

Mulțumiri

Studiul *Subnational Business Ready* (B-READY) din România a fost implementat sub auspiciile Ministerului Finanțelor și ale Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și a fost finanțat de Direcția Generală Politică Regională și Urbană a Comisiei Europene.

Acest raport a fost elaborat de o echipă a Băncii Mondiale, condusă de Răzvan Antonescu și Mădălina Papahagi. Echipa a fost formată din Ana-Maria Draganuță-Briard, Gina Cardenas Varon, Edgar Chavez, Ana Santillana Farakos, Lilla Fordos, Irina Georgescu, Marko Grujicic, Maksym Iavorskyi, Mihir Nikhil Madhekar, Trimor Mici, Andrei Moarcăș, Andra Panait, Alberto Pellicano, Elena Ristea, Tommaso Rooms, Ben Solis, Predrag Sutanovac, Burak Turkgulu și Julien Vilquin. Echipa este recunoscătoare pentru comentariile valoroase oferite de evaluatorii inter pares din cadrul Grupului Băncii Mondiale. Marcel Ionescu-Heroiu, Arvind Jain, Klaus Adolfo Koch-Saldarriaga, Andres Federico Martinez, Nina Pavlova Mocheva, Sergio Ariel Muro și Pilar Salgado Otonel au revizuit întregul text. Norman Loayza, Marina Wes, Goran Tinjic, Anna Akhalkatsi, Lasse Melgaard, Jehan Arulpragasam și Reena Badiani-Magnusson au oferit îndrumare și coordonare. Julie Biau, Giovanni Bo, Oana Caraba, Alina Gres, Corina Grigore, Ioana Irimia, Irina Koval, Charlotte Nan Jiang, Bujana Perolli, Monique Pelloux, Mihai Preda și Serge Randriamiharisoa au oferit asistență și contribuții valoroase în diferite etape ale proiectului.

Raportul a fost editat de Matthew Robert Zoller, Deviah Machimanda Appaiah, Charles Hagner și Susan Boulanger; macheta de paginare a fost realizată de Luis Liceaga.

Echipa Subnational B-READY adresează mulțumiri speciale pentru sprijinul acordat proiectului celor nouă autorități mu-

nicipale din România, Ministerului Justiției, Oficiului Național al Registrului Comerțului (ONRC), Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI), Autorității Naționale pentru Reglementare în Energie (ANRE), Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM), Autorității Naționale pentru Reglementarea Serviciilor Comunitare de Utilități Publice (ANRSC), Agenției Naționale pentru Protecția Mediului (ANPM), Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), Curții Române de Arbitraj Comercial Internațional, precum și tribunalelor locale și furnizorilor de utilități.

Colectarea datelor a fost realizată în colaborare cu Ordinul Arhitecților din România (OAR), Fonduri-Structurale/Consolid8, Lexters și MRP Partners. Asociația Română de Mediu-1998, Asociația Națională pentru Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești (UNEJ), Uniunea Națională a Notarilor Publici (UNNPR) și Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență (UNPIR) au contribuit, de asemenea, cu date valoroase. Peste 400 de consultanți în afaceri, ingineri, avocați, electricieni, arhitecți, experți în construcții, furnizori de utilități, funcționari publici, judecători și executori judecătorești au contribuit la acest studiu. Echipa dorește să își exprime recunoștința specială pentru funcționarii publici naționali și locali și pentru membrii sistemului judiciar care au participat la proiect și au oferit comentarii valoroase în timpul perioadei de consultare și de revizuire a datelor.

Subnational B-READY este un produs al Vicepreședinției pentru economia dezvoltării (DECVP), condusă de Indermit Gill, vicepreședinte senior și economist șef al Grupului Băncii Mondiale. B-READY este găzduit de Grupul de indicatori globali, Economia dezvoltării (DECIG) și este su-

pervizat de Norman Loayza (directorul DECIG). Proiectele Subnational B-READY sunt implementate de o echipă condusă de Mădălina Papahagi (Specialist Senior în Sectorul Privat, DECSN) și Valentina Saltane (Manager, DECSN), în colaborare cu alte unități ale DECIG (*Business Ready*, condusă de Valeria Perotti, și Enterprise Analysis, condusă de Jorge Rodriguez Meza).

Echipa Enterprise Analysis a colectat toate datele B-READY la nivel de companie prin implementarea sondajelor extinse Enterprise Survey și a oferit consultanță valoroasă cu privire la elaborarea chestionarelor și dezvoltarea indicatorilor. Această echipă este condusă de Jorge Rodriguez

Meza (Manager) și este formată din Gemechu Aga, Nesma Ali, David C. Francis, Norma Janeth Gomez Caceres, Caroline Gomes Nogueira, Arvind Jain, Filip Jolevski, Nona Karalashvili, Hibret Maemir, Eugenia Aurora Rodriguez Cuniolo, Davide Salvatore Mare, William Soh, Nazim Tamkoc, Kohei Ueda, Domenico Viganola, Rose Wairimu Gachina și Joshua Wimpey.

Echipa își cere scuze de la orice persoană sau organizație omisă din greșeală din această listă și își exprimă aprecierea față de toți cei care au contribuit la studiile B-READY din Uniunea Europeană, inclusiv cei ale căror nume nu sunt menționate aici.

Rezumat

Subnational Business Ready (B-READY) în Uniunea Europeană: O evaluare cuprinzătoare a climatului de afaceri regional

Seria Subnational B-READY în Uniunea Europeană (UE) este un proiect condus de Banca Mondială în parteneriat cu Direcția Generală Politică Regională și Urbană (DG REGIO) a Comisiei Europene, care își propune evaluarea și îmbunătățirea mediului de afaceri din diferite regiuni ale UE. În acest an, seria Subnational B-READY acoperă 40 de orașe din șase state membre ale UE: Bulgaria, Croația, Portugalia, România, Republica Slovacă și Ungaria și acoperă 36 de regiuni europene. Această etapă este realizată în continuarea studiilor anterioare Subnational ale Băncii Mondiale realizate în aceste țări între 2017 și 2022. Mai pe larg, rapoarte anterioare Subnational din UE au evaluat mediile de afaceri din Bulgaria, Ungaria și România (2017); Croația, Republica Cehă, Portugalia și Republica Slovacă (2018); Grecia, Irlanda și Italia (2020); Austria, Belgia și Țările de Jos (2021); și Danemarca, Finlanda și Suedia (2022), acoperind 115 locații din 16 state membre ale UE. Aceste studii au pus bazele identificării decalajelor de reglementare și a schimbului de bune practici, în vederea consolidării coeziunii economice regionale a UE. Ca parte a unui efort continuu, echipa lansează a doua rundă de măsurători, care va acoperi peste 60 de orașe din Republica Cehă, Grecia, Irlanda, Italia, Polonia și Spania. O a treia rundă este programată să înceapă în 2025, extinzând evaluarea la mai multe state membre ale UE.

Obiectiv

Obiectivul principal al studiilor Subnational B-READY este de a identifica și de a aborda disparitățile regionale din cadrul reglementare și de a stimula reforme care favorizează creșterea sectorului privat, crearea de locuri de muncă și sustenabilitatea. Seria Subnational B-READY oferă o analiză riguroasă, bazată pe date, a climatului de afaceri la nivel local, oferind informații aplicabile pentru factorii de decizie. Prin examinarea temelor cheie ale ciclului de viață ale unei companii – Înființarea unei societăți comerciale, Spațiul de desfășurare activității (inclusiv Autorizațiile de construire, Autorizațiile de mediu și Transferurile de proprietate), Serviciile de utilități (Electricitate, Apă și Internet), Soluționarea litigiilor și Insolvența companiilor – acest raport oferă un ghid pentru îmbunătățirea proceselor administrative și a cadrelor de regle-

mentare care afectează în mod direct companiile la nivel local în nouă orașe din România: Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Oradea, Ploiești și Timișoara.

Grupul țintă

Această serie de rapoarte Subnational B-READY se adresează unui grup țintă larg, de la responsabili din cadrul autorităților publice centrale și locale, părți interesate din sectorul privat, agenții de dezvoltare, decidenți politici și cercetători. Concluziile sunt menite să ajute aceste grupuri să identifice bune practici, să reducă reglementări deficitare și să stimuleze un mediu de afaceri mai unificat și mai eficient în toate regiunile. În plus, datele colectate servesc drept instrument eficient pentru administrațiile locale, permițându-le să evalueze comparativ și să urmărească performanța în timp nu numai în raport cu standardele naționale, ci și cu valorile de referință internaționale. Seturile cuprinzătoare de date specifice fiecărei țări care stau la baza acestora oferă oportunități ample pentru continuarea cercetărilor în domeniul creșterii și dezvoltării sectorului privat.

Importanța datelor regionale

O înțelegere a dinamicii regionale permite unei economii să fie mai incluzivă și mai sustenabilă în creșterea sa economică. Rapoartele Subnational B-READY oferă guvernelor dovezile necesare pentru a elabora reforme specifice, permițând regiunilor să îmbunătățească climatele de afaceri și să reducă decalajele de performanță. Autorii speră că principalele concluzii vor încuraja învățarea reciprocă între regiuni prin diseminarea bunelor practici observate în orașele cu performanțe ridicate. Este de așteptat ca un astfel de schimb de bune practici să ducă la îmbunătățiri transregionale și, în cele din urmă, să stimuleze competitivitatea în întreaga UE.

Prin evidențierea atât a realizărilor, cât și a aspectelor care necesită îmbunătățiri, aceste evaluări își propun să sprijine decidenții politici la nivel național și regional în promovarea unor reforme semnificative. Astfel, proiectul exemplifică angajamentul comun al Băncii Mondiale și al DG REGIO de a îmbunătăți coeziunea economică și reziliența în cadrul UE prin analize riguroase și recomandări de politici bazate pe dovezi.

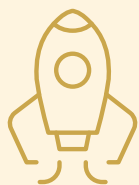

Constatări principale

- ▶ Climatele de afaceri ale orașelor măsurate prezintă diferențe semnificative în patru din cele cinci arii: Spațiul de desfășurare a activității, Serviciile de utilități, Soluționarea litigiilor și Insolvența societăților comerciale. Singura arie uniformă este Înființarea unei societăți comerciale. Această variabilitate subliniază importanța luării în considerare a contextelor locale atunci când se elaborează politici și sisteme de sprijin pentru antreprenori.
- ▶ Niciun oraș nu este lider în toate ariile, deși Oradea se remarcă drept cel mai performant oraș în trei dintre acestea: Spațiul de desfășurare a activității (80,6), Soluționarea litigiilor (75,5) și Insolvența companiilor (71,8), în timp ce Craiova se află pe primul loc la Servicii de utilități (72,9). Atât Oradea, cât și Craiova își mențin performanțele generale solide, neprimind un scor mai mic de 66,8 în niciuna dintre teme. Oradea, de exemplu, a primit scorul 70 la Servicii de utilități, în timp ce Craiova a obținut 66,8 la Insolvența societăților comerciale.
- ▶ Timișoara este singurul oraș care se situează în mod constant în jumătatea inferioară a clasamentului în cele patru teme măsurate care prezintă variații. Orașul București are cele mai mici scoruri din toate orașele la Servicii de utilități (69,1) și Insolvența companiilor (58,6).
- ▶ Cel mai mare decalaj de performanță dintre orașe se înregistrează la Insolvența societăților comerciale, urmat îndeaproape de Spațiul de desfășurare a activității. Aceste domenii sunt cele mai problematice în București, în ceea ce privește Insolvența societăților comerciale, și în Constanța, în ceea ce privește Spațiul de desfășurare a activității, ceea ce indică faptul că există oportunități ample pentru reformă. În schimb, diferența de scoruri este relativ redusă în cazul Serviciilor de utilități și nu există nicio variație între orașe în ceea ce privește Înființarea unei societăți comerciale.
- ▶ Nu există variații între orașe în ceea ce privește calitatea reglementărilor (Pilonul I), deoarece majoritatea reglementărilor sunt aplicabile la nivel național. Diferențele dintre scoruri sunt determinate de diferențele în ceea ce privește calitatea serviciilor publice (Pilonul II) și, într-o mai mare măsură, eficiența operațională (Pilonul III), care măsoară în principal timpul și costurile suportate de companii atunci când interacționează cu agențiile publice relevante.
- ▶ Furnizarea de servicii publice pentru companii variază în orașele din România. De exemplu, timpul pentru obținerea unei autorizații de construire, un proces măsurat în cadrul ariei Spațiul de desfășurare a activității, variază de la 53 de zile în Oradea la 382 de zile în Iași, în timp ce finalizarea recepției la finalizarea lucrărilor de construcții durează 30 de zile în Craiova, în comparație cu 66,5 zile în Constanța. Diferențe mari în estimările de timp se înregistrează și în cazul Soluționării litigiilor (între Oradea și Brașov) și al Serviciilor de utilități (la Electricitate între Craiova cu 180 de zile și București cu 317 zile sau la Apă între Oradea cu 90 de zile și Timișoara cu 145 de zile).
- ▶ Costul este un factor important care determină diferențele în măsurarea Insolvenței societăților comerciale. Lichidarea unei companii costă de cinci ori mai mult în București față de Oradea, iar reorganizarea unei companii este de trei ori mai scumpă în Cluj-Napoca decât în Oradea sau Craiova.
- ▶ Unele bune practici locale pot fi replicate în toate orașele din România, în special cele referitoare la Spațiul de desfășurare a activității (Autorizații de construire), Servicii de utilități (Apă), Soluționarea litigiilor și Insolvența societăților comerciale. Pentru alte arii, orașele din România se pot uita la alte regiuni ale Uniunii Europene și la nivel global, după practici care să contribuie la creșterea competitivității. În domeniul Transferului de proprietate, de exemplu, autoritățile române pot lua ca exemplu Republica Slovacă, în ceea ce privește procesele simplificate care necesită, interacțiune minimală cu o singură agenție.

Aspecte care pot fi îmbunătățite

Înființarea unei societăți comerciale

Aspectele care pot fi îmbunătățite în ceea ce privește Înființarea unei societăți comerciale în România includ creșterea gradului de adoptare a serviciilor online, îmbunătățirea instrumentelor digitale și continuarea simplificării proceselor.

Strategii precum reducerea costurilor pentru cererile online sau introducerea obligativității înregistrării online ar putea încuraja adoptarea mai largă a digitalizării. În plus, o platformă ușor de utilizat și o mai bună îndrumare a antreprenorilor pot îmbunătăți în mod semnificativ mediul înființării unei societăți comerciale.

Spațiul de desfășurare a activității

Aspectele care pot fi îmbunătățite în procesul de autorizare a construcțiilor din România includ armonizarea legislației privind autorizarea construcțiilor și simplificarea avizelor necesare înainte de demararea lucrărilor de construcții.

Adoptarea Planurilor de Urbanism General în format digital, disponibile online și actualizate în timp real și introducerea unor puncte de contact unice coordonarea avizelor din partea diverselor agenții și urmărirea termenelor de avizare ar putea reduce semnificativ întârzierile. În plus, un proces accelerat pentru obținerea certificatelor de urbanism și reducerea avizelor și autorizațiilor inutile ar spori eficiența. Învățarea din bunele practici din alte țări ale UE, cum ar fi soluțiile cu ghișeu unic utilizate în Cipru și Malta, ar putea oferi informații valoroase pentru România.

Pentru a îmbunătăți sistemul de avizare de mediu, România ar putea adopta pe deplin o abordare bazată pe riscuri în ceea ce privește avizarea de mediu, similară practicilor din Belgia și Danemarca, unde proiectele mai simple sunt scutite de evaluări de mediu complexe. În plus, implementarea unei platforme online integrate de avizare de mediu ar simplifica procesele, ar reduce birocrația și ar spori participarea publicului și transparența. Exemplele din Portugalia (SILiAmb) și Ungaria (Magyarorszag.hu) oferă modele de succes pentru astfel de platforme. Aceste sisteme oferă funcționalități care includ canale de comunicare interac-

ve, notificări automate și o platformă online pentru depunerea și gestionarea cererilor.

Pentru a îmbunătăți în continuare administrarea fondului funciar și transferul de proprietate, autoritățile române ar trebui să continue dezvoltarea platformei *eTerra*, inclusiv interconectarea acesteia cu platformele altor agenții. Permitea schimbului automat de date dintre registre și actualizarea simultană a tuturor înregistrărilor când este modificată o bază de date ar economisi timp și efort la verificarea identității părților sau la obținerea certificatelor de atestare fiscală. În acest sens, România ar putea să se inspire din exemplele de baze de date interconectate cu succes din Letonia și Danemarca. Este important de remarcat că România ar trebui să ia măsuri pentru a se asigura că toate proprietățile private sunt înregistrate și cartografiate și să continue eforturile de digitalizare a înregistrărilor cadastrale și funciare.

Servicii de utilități

Sectorul electricității din România a înregistrat îmbunătățiri în ceea ce privește implementarea și îmbunătățirea platformelor de depunere a cererilor online pentru conectarea la rețeaua de electricitate, deși unele orașe sunt în urma

altora în ceea ce privește dezvoltarea platformelor online pentru depunerea cererilor pentru conectări noi. Aceste platforme modernizate ar trebui însoțite de asistență cuprinzătoare pentru clienți, îndrumare online și campanii de conștientizare, pentru a se asigura că utilizatorii pot folosi cu ușurință sistemele. Transparența și responsabilitatea ar putea fi, de asemenea, îmbunătățite. Colectarea și publicarea de statistici detaliate privind procesul de conectare la rețeaua de electricitate, inclusiv stadiul cererilor, termenii de conectare și costurile, ar contribui la stabilirea unor așteptări clare și realiste atât pentru antreprenori, cât și pentru serviciile de utilități. Raportarea bazată pe date ar putea constitui o măsură indirectă a răspunderii, stimulând operatorii serviciilor de utilități și administrațiilor publice să îmbunătățească performanța și eficiența.

România își poate îmbunătăți serviciile referitoare la apă prin actualizarea cadrului de reglementare pentru a inclu-

de stimulente financiare și nefinanciare pentru adoptarea practicilor de gestionare a cererii. Introducerea unor politici de tipul „săpă o dată” și reglementarea cerințelor de calificare pentru operatorii instalațiilor de apă pot îmbunătăți și mai mult eficiența și sustenabilitatea.

În plus, consolidarea serviciilor digitale în toate orașele poate îmbunătăți semnificativ calitatea serviciilor publice. Furnizarea unui sistem de urmărire online a cererilor și oferirea de informații actualizate despre rețelele de utilități vor ajuta dezvoltatorii să planifice mai eficient. În plus, publicarea online a unei liste complete a cerințelor de conectare, inclusiv a documentelor necesare pentru depunerea cererilor, a instrucțiunilor privind procedurile, a costurilor de conectare și a termenelor prevăzute, poate simplifica procesul de aplicare.

Soluționarea litigiilor

Îmbunătățirile propuse pentru procesul de soluționare a litigiilor din România acoperă mai multe domenii principale. În primul rând, pentru a îmbunătăți gestionarea cazurilor în instanțele sale, România trebuie să integreze audierile preliminare în cadrul său de reglementare.

Audierile preliminare oferă judecătorilor control asupra cazurilor încă din faza incipientă, facilitează procesul judiciar prin permiterea examinării preliminare a probelor și sporesc predictibilitatea în ceea ce privește termenul de soluționare. Audierile preliminare pot stimula, de asemenea, utilizarea mecanismelor alternative de soluționare a litigiilor. În al doilea rând, stabilirea unor reglementări clare și stricte privind numărul maxim de amânări în litigiile comerciale, cu limite și excepții specifice, ar asigura soluționarea la timp a litigiilor și ar îmbunătăți eficacitatea procedurilor judiciare. În cele din urmă, România ar trebui să își îmbunătățească serviciile publice digitale. Printre îmbunătățirile utile se numără adăugarea de servicii online, cum ar fi o platformă pentru depunerea digitală a cererilor inițiale în toate orașele și dezvoltarea unei platforme care să permită părților să facă schimburi de documente cu instanțele online.

Insolvența societăților comerciale

Îmbunătățirile propuse pentru procedurile de insolvență din România vizează mai multe domenii principale. În primul rând, pentru a scurta și a îmbunătăți eficiența procedurilor de insolvență și pentru a

consolida aplicarea cadrului juridic existent, evaluarea și lichidarea activelor ar trebui simplificate. Deși Codul de procedură civilă menționează scăderi ale prețurilor în cadrul licitațiilor ulterioare, această etapă nu pare să fie aplicată în practică din cauza rezistenței creditorilor majoritari; prin urmare, au loc numeroase licitații înainte ca activele să fie transferate definitiv, ceea ce prelungeste semnificativ perioada de insolvență. O mai bună clarificare a consecințelor juridice ale nerespectării obligațiilor, imputernicirea judecătorilor să supravegheze și să aplice în mod direct reducerile prețurilor și consolidarea rolului administratorilor de insolvență în negocierea și implementarea reducerilor de prețuri cu creditorii ar contribui la accelerarea acestui proces. În al doilea rând, introducerea unor proceduri specializate pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii (IMM), prin proceduri judiciare și administrative simplificate, va reduce timpul și cheltuielile pentru acești debitori mai mici. În cele din urmă, consolidarea capacității administratorilor și profesioniștilor din domeniul insolvenței prin programe de instruire și calificare pentru judecătorii sindici și alți judecători este esențială pentru o gestionare mai eficientă a cazurilor în așteptare.

Tabelul 1. Rezumatul oportunităților potențiale de îmbunătățire a reglementărilor din România

Temă	Aspecte care pot fi îmbunătățite	Părți interesate relevante
Înființarea unei societăți comerciale	Stimularea adoptării serviciilor de înregistrare online	<ul style="list-style-type: none"> • Oficiul Național al Registrului Comerțului
	Autorizarea lucrărilor de construcții	
Spațiul de desfășurare a activității	Armonizarea legislației privind autorizațiile de construire	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației • Municipality • Birouri de construcții
	Simplificarea procesului de aprobare înainte de demararea lucrărilor de construcții	
	Revizuirea structurii costurilor pentru autorizațiile de construire	
	Extinderea platformelor electronice în cadrul procesului de autorizare a lucrărilor de construcții	
	Avizarea de mediu	
	Adoptarea integrală a unei abordări bazate pe riscuri pentru avizarea de mediu; simplificarea evaluărilor de mediu	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională pentru Protecția Mediului • Birourile locale ale Agenției pentru Protecția Mediului
	Continuarea facilitării participării publicului la procesul de revizuire a evaluărilor impactului asupra mediului	
	Dezvoltarea și implementarea unei platforme online integrate de avizare de mediu	
	Transferul de proprietate	
	Accelerarea digitalizării înregistrărilor pentru a realiza conversia tuturor intrărilor	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI)
Continuarea și aprofundarea integrării platformei <i>eTerra</i> cu bazele de date ale altor agenții		
Asigurarea faptului că toate proprietățile private sunt înregistrate și cartografiate		
Instituirea unui mecanism extrajudiciar la ANCPI pentru a compensa pierderile suferite de părțile private din cauza erorilor din Cartea funciară	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Justiției • Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației • Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI) 	
Servicii de utilități	Electricitate	
	Introducerea și consolidarea platformelor online pentru a simplifica procesul de racordare la rețeaua de electricitate	<ul style="list-style-type: none"> • Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) • Utilități de distribuție • Municipality
	Simplificarea cerințelor pentru obținerea electricității	
	Înlocuirea inspecției la fața locului cu auto-certificarea conformității	
	Analizarea structurii costurilor pentru obținerea unei noi racordări	<ul style="list-style-type: none"> • Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) • Utilități de distribuție
	Îmbunătățirea fiabilității alimentării cu electricitate	
	Creșterea transparenței și a răspunderii prin colectarea și publicarea de statistici	
	Apă	
	Îmbunătățirea disponibilității serviciilor digitale în cadrul furnizorilor de apă	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională pentru Reglementarea Serviciilor Comunitare de Utilități (ANRSC) • Utilități de apă • Municipality
	Luarea în considerare a rolului contractanților privați în lucrările de racordare	
Consolidarea interoperabilității între serviciile de utilități		
Soluționarea litigiilor	Introducerea audierilor preliminare ca tehnică de gestionare a cazurilor	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Justiției • Consiliul Superior al Magistraturii
	Reglementarea numărului maxim de amânări	
	Îmbunătățirea digitalizării instanțelor	

Tabelul 1. Rezumatul oportunităților potențiale de îmbunătățire a reglementărilor din România

Temă	Aspecte care pot fi îmbunătățite	Părți interesate relevante
Insolvența societăților comerciale	Optimizarea lichidării activelor în cadrul procedurilor de insolvență	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Justiției
	Introducerea unei proceduri specializate pentru microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii	
	Consolidarea capacității administratorilor și profesioniștilor din domeniul insolvenței	

Sursa: Subnational Business Ready

Metodologie

Ca parte a efortului general al Băncii Mondiale de a promova dezvoltarea sectorului privat, Subnational B-READY oferă evaluări ale mediului de afaceri în orașele selectate din cadrul economiilor măsurate, cu scopul de a determina variația geografică. Evaluările adoptă o viziune holistică asupra sectorului privat, deoarece iau în considerare toate părțile interesate în dezvoltarea sectorului privat – inclusiv companiile existente, potențialele companii care doresc să se înregistreze și cetățenii în general – prin evaluarea unor aspecte precum transparența și cerințele de mediu. Evaluările se bazează pe date originale colectate de echipa Subnational B-READY și sunt publicate în rapoarte și online.

Ca produs nou, raportul Subnational B-READY utilizează metodologia raportului Global B-READY, adaptând-o contextelor specifice ale proiectelor pe baza nevoilor clienților. În timp, acoperirea geografică a proiectului va crește, iar metodologia sa va fi rafinată. În prima fază a proiectului Subnational al Uniunii Europene (UE), evaluările Subnational B-READY au fost elaborate pentru 40 de orașe din șase economii ale UE: Bulgaria, Croația, Portugalia, România, Republica Slovacă și Ungaria.

Selectarea orașelor pentru evaluările Subnational B-READY din UE se bazează pe acoperirea geografică și pe dimensiunea acestora, în urma consultărilor cu Comisia Europeană și guvernele naționale. În România, Subnational B-READY acoperă nouă orașe din opt regiuni la nivelul NUTS2¹: Brașov (centru), București (București-Ilfov), Cluj-Napoca,

Oradea (nord-vest), Constanța (sud-est), Craiova (sud-vest Oltenia), Iași (nord-est), Ploiești (sud-Muntenia) și Timișoara (vest) (harta 1).

Evaluările Subnational B-READY din UE sunt organizate pe cinci teme (arii de reglementare), care urmăresc ciclul de viață al companiilor: Înființarea unei societăți comerciale, Spațiul de desfășurare a activității, Serviciile de utilități, Soluționarea litigiilor și Insolvența societăților comerciale (figura 1). În cadrul celor cinci teme, evaluările includ domenii transversale, precum adoptarea digitalizării, sustenabilitatea mediului și egalitatea de gen.

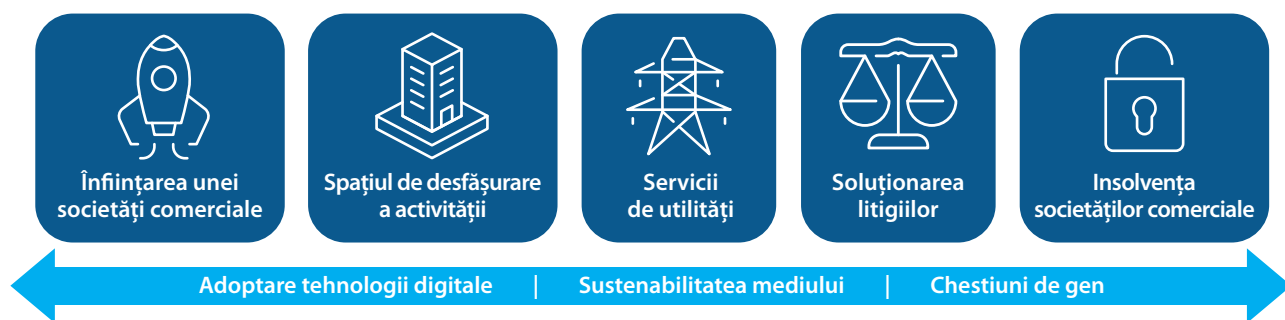
Harta 1. Orașe din România acoperite de Subnational B-READY

Sursa: Subnational Business Ready

¹ Nomenclatura unităților teritoriale pentru statistică (NUTS) este un standard de tip geocod care face referire la diviziunile administrative ale țărilor în scopuri statistice, elaborat și reglementat de Uniunea Europeană. Există trei categorii majore de divizii administrative: NUTS1 (regiuni socioeconomice majore), NUTS2 (regiuni de bază pentru politicile regionale) și NUTS3 (regiuni mici pentru diagnoze specifice). Pentru mai multe detalii, consultați <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts>.

Figura 1. Teme Subnational B-READY

Sursa: Business Ready

Fiecare dintre cele cinci teme Subnational B-READY se bazează pe trei piloni: Cadrul de reglementare, Serviciile publice și Eficiență operațională (figura 2). Pilonul „Cadrul de reglementare” cuprinde regulile și reglementările pe care firmele trebuie să le respecte atunci când deschid, gestionează și închid o afacere. Serviciile publice se referă atât la facilitățile pe care le oferă autoritățile pentru a sprijini respectarea reglementărilor, cât și la instituțiile și infrastructura care permit desfășurarea activităților comerciale. În cadrul proiectului, Serviciile publice sunt limitate la domeniile mediului de afaceri legate de ciclul de viață al companiei. Eficiența operațională se referă atât la ușurința respectării Cadrului de reglementare, cât și la utilizarea eficientă a Serviciilor publice relevante în mod direct pentru companii.

Metodologia Subnational B-READY compilează un set mare de indicatori pentru fiecare pilon din cadrul fiecărei teme, în conformitate cu clasificările globale B-READY.² Selectarea indicatorilor se bazează pe relevanța, valoarea adăugată și complementaritatea acestora. Acești indicatori au cinci caracteristici majore: indică bunele practici consacrate; sunt cuantificabili și realizabili prin reforme politice; încearcă să echilibreze măsurile *de jure* și *de facto* în cadrul temelor; sunt comparabili între economii și reprezentativi în cadrul fiecărei economii; și acoperă cele mai relevante aspecte ale fiecărei teme.

În cadrul pilonului Cadrul de reglementare, indicatorii abordează calitatea regulilor și reglementărilor, diferențiind între cele care duc la claritatea, corectitudinea și sustenabilitatea mediului de afaceri și cele care impun restricții

Figura 2. Piloni Subnational B-READY

Sursa: Business Ready

² Au fost efectuate ajustări ale indicatorilor globali B-READY pentru a-i face mai potriviți pentru evaluările Subnational B-READY: doi indicatori din pilonul Eficiență operațională din categoria Înființarea unei societăți comerciale au fost excluși deoarece nu erau relevanți la nivel regional, iar un indicator din pilonul Eficiență operațională din categoria Spațiul de desfășurare a activității a fost exclus din cauza acoperirii regionale insuficiente.

inutile asupra activității antreprenoriale. În cadrul pilonului Servicii publice, indicatorii pun accentul pe digitalizare, interoperabilitate, transparență și adecvarea serviciilor menite să faciliteze conformitatea cu reglementările și să permită desfășurarea activităților comerciale. În cadrul pilonului Eficiență operațională, indicatorii categoriilor evaluează experiența practică a unei firme în ceea ce privește mediul de afaceri.

Subnational B-READY combină datele primare din chestionarele adresate experților cu datele colectate prin intermediul studiilor Enterprise Survey, în conformitate cu metodologia globală B-READY (Figura 3). În contextul UE, pentru fiecare oraș au fost utilizate date din studiile Enterprise Survey agregate la nivelul regiunii NUTS2. Datele detaliate care au contribuit la elaborarea indicatorilor privind Cadrul de reglementare și Serviciile publice au fost colectate exclusiv prin intermediul chestionarelor adresate experților. Datele pentru indicatorii de Eficiență operațională au fost colectate printr-o combinație de chestionare adresate experților și studii Enterprise Survey pentru Spațiul de desfășurare a activității, Serviciile de utilități și Soluționarea litigiilor.³ Pentru temele legate de probleme cu care firmele nu se confruntă în mod obișnuit, cum ar fi Înființarea unei societăți comerciale sau Insolvența societăților comerciale, procesul de colectare a datelor s-a bazat exclusiv pe chestionare adresate experților.

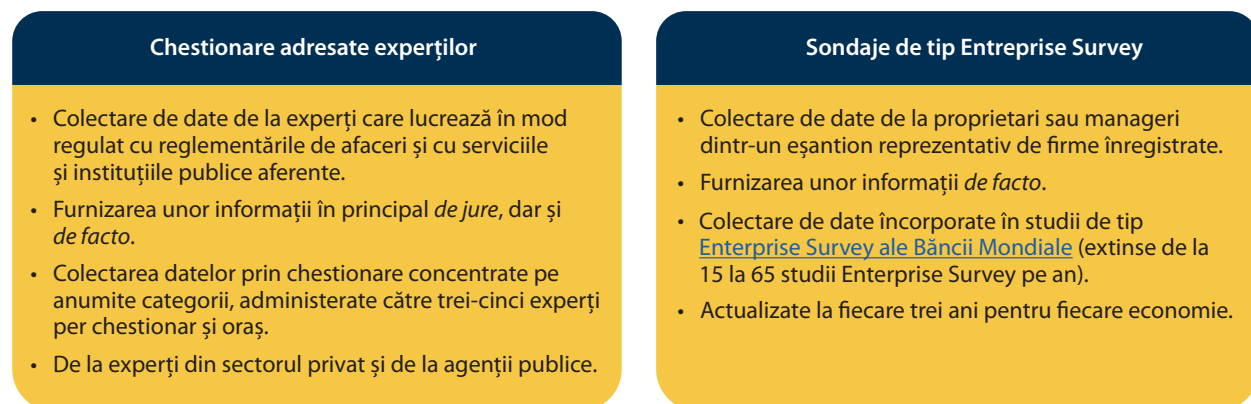
În mod similar metodologiei Global B-READY, în cadrul metodologiei Subnational B-READY, datele colectate prin

chestionare adresate experților sunt validate pe baza chestionarelor primite de la entitățile publice. Toate răspunsurile care duc la date contradictorii sau neconcludente sunt analizate împreună cu experții. În plus, în cazul metodologiei Subnational B-READY, procesul de reconciliere este continuat până când datele sunt ferm argumentate prin dovezi concrete bazate pe cercetări suplimentare, interviuri în profunzime cu contributorii sau prin validarea datelor cu entități publice.

Subnational B-READY implementează o metodologie de punctare care agregă indicatorii individuali în subcategorii, categorii și piloni, în conformitate cu metodologia Global B-READY (figura 4). Metodologia permite comparații între piloni și economii prin ponderarea corespunzătoare a fiecărei subcategorii. De la indicatori la piloni, scorurile sunt agregate prin însumarea scorurilor ponderate. Fiecare pilon are un scor de maximum 100, iar punctajul categoriei este obținut prin calcularea mediei scorurilor pilonilor.

Subnational B-READY este guvernat de cele mai înalte standarde de integritate a datelor, inclusiv procese solide de colectare a datelor, măsuri robuste de protecție privind datele și protocoale clare de aprobare, care sunt detaliate în [Manualul și ghidul Subnational Business Ready \(B-READY\)](#) disponibil public pe site-ul web Subnational B-READY. În plus, [Metodologia B-READY](#) detaliază atât indicatorii B-READY, cât și metoda de punctare. Orice abateri de la Metodologia B-READY sunt detaliate în Manualul și ghidul subnațional B-READY. Documentele de guvernare

Figura 3. Surse de date Subnational B-READY

Sursa: Subnational Business Ready

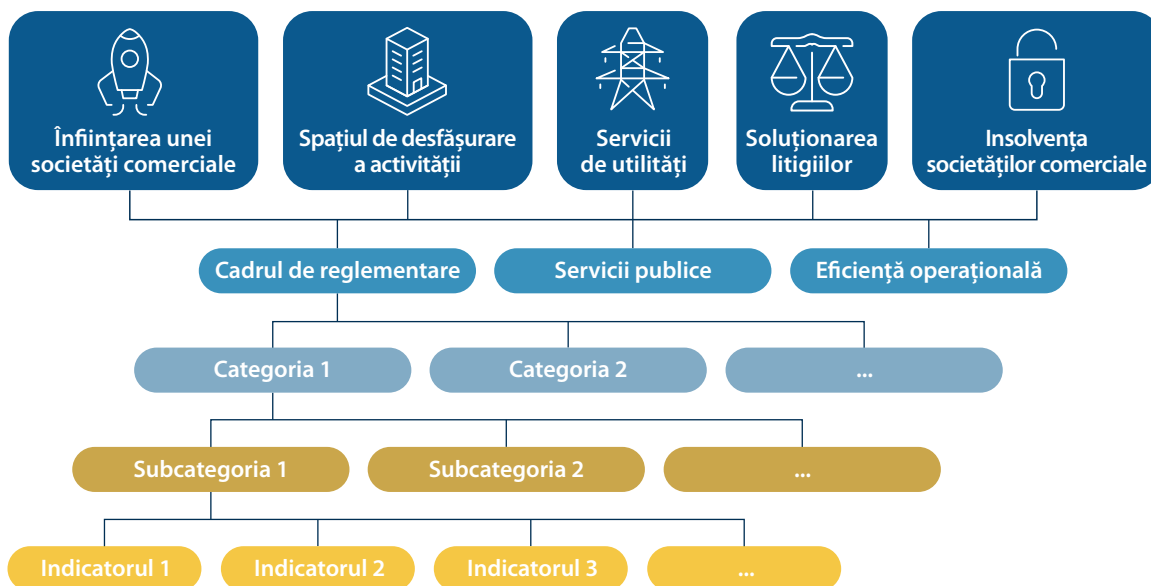
³ Pentru un indicator din cadrul pilonului „Eficiență operațională” din cadrul temei „Servicii de utilități”, au fost utilizate mai degrabă date din sondajele de opinie adresate experților decât din studiile Enterprise Survey, spre deosebire de Global B-READY, din cauza limitărilor datelor din studiile Enterprise Survey la nivel regional

ale proiectului vor fi actualizate și îmbunătățite pe măsură ce proiectul trece de fazele inițiale. Baza guvernancei B-READY constă în transparență și replicabilitate; prin ur-

mare, toate datele utilizate pentru calcularea scorurilor, la nivelul fiecărui oraș, vor fi puse la dispoziția publicului pe site-ul web al proiectului.

Figura 4. Cascada scorurilor Subnational B-READY

Sursa: Business Ready

Rezultate generale

Orașele din România au obținut cel mai mare punctaj mediu pentru înființarea unei societăți comerciale: 94,5 din 100 de puncte (figura 5), țara având performanțe comparabile cu bunele practici globale în acest domeniu și fără să existe o variație a scorului între orașe, ceea ce indică faptul că procesele de înființare a societăților sunt implementate cu aceeași eficacitate în toate orașele măsurate. Cel mai mic scor mediu înregistrat este în Insolvența societăților comerciale, cu 66,3 din 100 de puncte, acesta fiind și domeniul cu cea mai mare diferență de performanță între orașe – de la un scor de 58,6 puncte în București la 71,8 în Oradea, o diferență de 13,2 puncte. Discrepanța dintre scoruri este determinată în principal de diferențele de timp și de costuri pentru lichidarea sau reorganizarea unei societăți comerciale. Costul de lichidare⁴ în București este de peste cinci ori mai mare decât în Oradea, care are cea mai mică estimare a costurilor din toate orașele măsurate. De asemenea, reorganizarea unei societăți comerciale⁵ durează 45 de luni în Oradea, comparativ cu 60 de luni în Constanța și Iași.

Temele „Soluționarea litigiilor” și „Spațiul de desfășurare a activității” înregistrează, de asemenea, diferențe semnificative de performanță între orașe – cu diferențe de scor de peste 10 puncte între cele mai bune și cele mai slabe performanțe. Variația ridicată din aceste domenii nu este surprinzătoare, având în vedere rolul semnificativ jucat de

instanțele locale în soluționarea litigiilor și faptul că multe cerințe privind autorizațiile de construire se află sub controlul autorităților publice locale. Este interesant că, în toate cele trei teme cu variație ridicată, Oradea este cel mai performant dintre orașele măsurate. Acest lucru se datorează faptului că Oradea este unul dintre cele doar trei orașe din România (dintre cele 9 orașe evaluate) cu un Plan Urbanistic General actualizat⁶, un instrument de planificare urbană esențial pentru definirea districtelor de zonare și a clasificărilor utilizării terenurilor dintr-o anumită zonă. Oradea este, de asemenea, orașul cel mai rapid în ceea ce privește eliberarea autorizațiilor de construire și avizarea de mediu, datorită utilizării unor procese în regim de urgență pentru certificatul de urbanism și autorizația de construire, bazei sale de date GIS actualizate care acoperă toate dezvoltările de rețele și timpilor de avizare mai rapizi ai Agenției locale pentru Protecția Mediului. Constanța, pe de altă parte, este printre cele mai lente în eliberarea autorizațiilor de construire și avizarea de mediu.

Dintre cele cinci teme măsurate, orașele din România tind să obțină rezultate bune la Pilonul I, care indică soliditatea cadrului de reglementare (figura 5). Scorurile medii din Pilonul I pentru înființarea unei societăți comerciale și Spațiul de desfășurare a activității sunt de peste 90 de puncte, iar pentru Insolvența societăților comerciale, scorul este de peste 80 de puncte. Cu excepția notabilă a Insolvenței

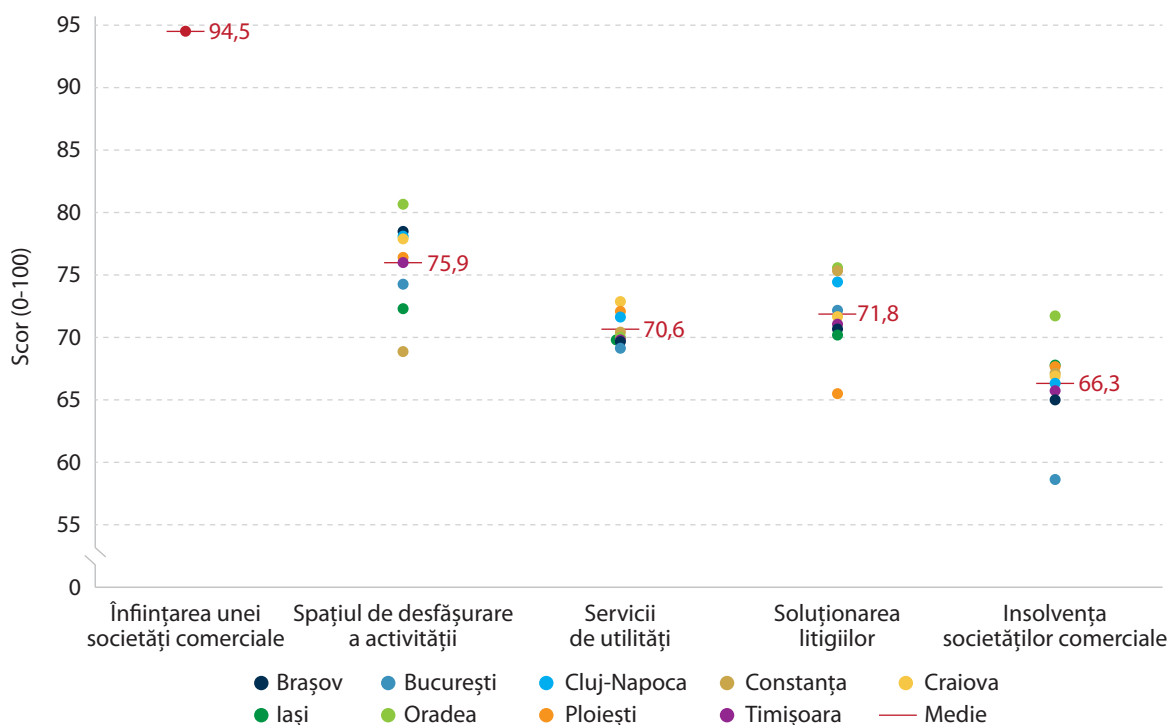
4 Lichidarea este procesul de strângere și vânzare a activelor unui debitor insolvent pentru a dizolva compania și a distribui veniturile creditorilor săi. Lichidarea poate include vânzarea fragmentată a activelor debitorului sau vânzarea tuturor sau a majorității activelor debitorului ca societate în funcțiune. Termenul de *lichidare* se referă doar la procedurile formale de insolvență în instanță și nu include lichidarea voluntară a unei societăți.

5 Reorganizarea se referă la procedurile colective prin care bunăstarea financiară și viabilitatea companiei unui debitor pot fi restabilite pe baza unui plan de reorganizare, astfel încât compania să poată continua să funcționeze ca o companie în funcțiune, inclusiv ștergerea datoriilor, reeșalonarea datoriilor, conversii ale datoriilor în acțiuni și vânzarea companiei (sau a unor părți ale acesteia). Termenul *reorganizare* se referă exclusiv la procedurile formale judiciare disponibile pentru toți debitorii comerciali și nu include schemele de concordat și acordurile extrajudiciare cu creditorii.

6 Conform metodologiei B-READY, “plan urbanistic general/zonal” se referă la cele care au fost actualizate în ultimii zece ani.

Figura 5. Scorurile generale ale temelor, după oraș

Sursa: Subnational Business Ready

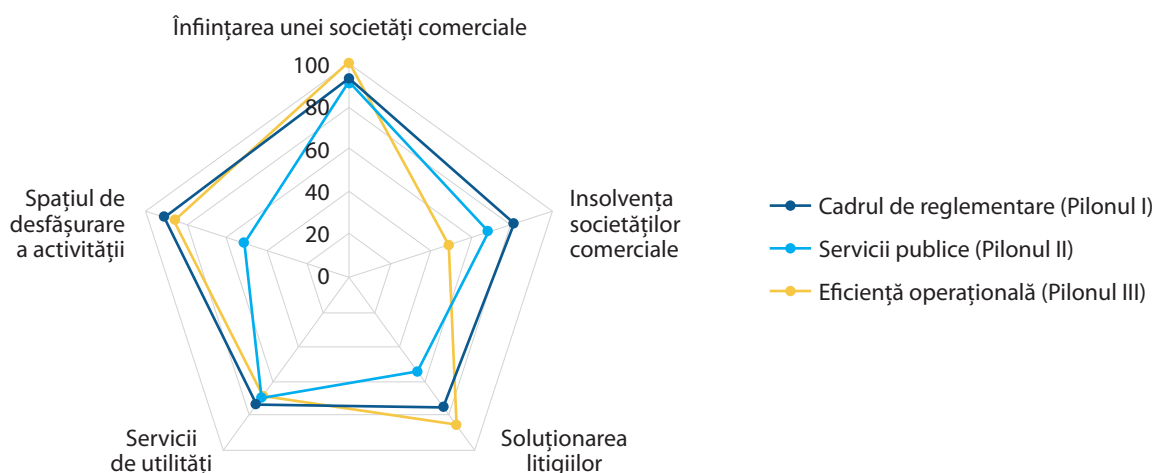
societăților comerciale, scorurile medii din Pilonul III sunt apropiate, dacă nu chiar mai mari, decât scorurile medii din Pilonul I. Acest lucru indică faptul că eficiența operațională reflectă calitatea cadrului de reglementare în majoritatea domeniilor. În schimb, în ceea ce privește Insolvența societăților comerciale, scorul mediu pentru Pilonul III este de 49 de puncte, ceea ce reprezintă o deficiență semnificativă față de performanța medie din această temă pentru Pilonul I, indicând un decalaj important între calitatea reglementării și eficiența implementării. Scorurile celor trei piloni sunt armonizate comparativ pentru temele privind Înființarea unei societăți comerciale și Serviciile de utilități. La nivelul tuturor pilonilor, scorurile pentru Înființarea unei societăți comerciale depășesc în medie 90 de puncte, în timp ce scorurile medii ale pilonilor pentru Serviciile de utilități variază între 68,6 și 73,7 puncte – puțin peste 5 puncte. Acest rezultat implică faptul că aspectele care țin de calitatea reglementării, calitatea serviciilor publice și eficiența implementării sunt similare pentru temele Înființarea unei societăți comerciale și Servicii de utilități.

Este demn de menționat că, în ceea ce privește Spațiul de desfășurare a activității și Soluționarea litigiilor, scorurile medii din Pilonul II, care măsoară calitatea serviciilor publice, sunt substanțial mai mici decât scorurile din alți piloni,

înregistrând o diferență de peste 30 de puncte (figura 6). Acest lucru indică faptul că, în ciuda problemelor legate de calitatea serviciilor publice ale acestor teme, eficiența furnizării serviciilor nu este puternic afectată, iar companiile par să gestioneze burocrăția cu relativă eficiență. De exemplu, transferarea unei proprietăți în România are loc relativ rapid și nu este costisitor, chiar dacă Cartea Funciară nu este interoperabilă cu Registrul Comerțului și direcțiile fiscale ale municipalităților.

Defalcarea scorurilor orașelor pe piloni arată că, cu excepția temei Înființarea unei societăți comerciale, variația între orașe este determinată de diferențele referitoare la furnizarea serviciilor publice (pilonul II) și eficiența operațională (pilonul III) (figura 7). Deoarece multe dintre aspectele privind reglementarea afacerilor analizate în acest raport sunt legislate la nivel național, nu există nicio variație la nivel de oraș în ceea ce privește Pilonul I. Tema cu cele mai bune rezultate în ceea ce privește Pilonul I este Înființarea unei societăți comerciale (92,5 puncte din 100), urmată de Spațiul de desfășurare a activității (90,7 puncte). Cele mai multe oportunități de îmbunătățire în ceea ce privește Pilonul I pentru a reduce decalajul față de bunele practici sunt în domeniul Serviciilor de utilități (73,7 puncte); printre exemple se numără implementarea politicilor de tip „sapă o dată”, iar în domeniul

Figura 6. Scorurile medii ale pilonilor, după temă

Sursa: Subnational Business Ready

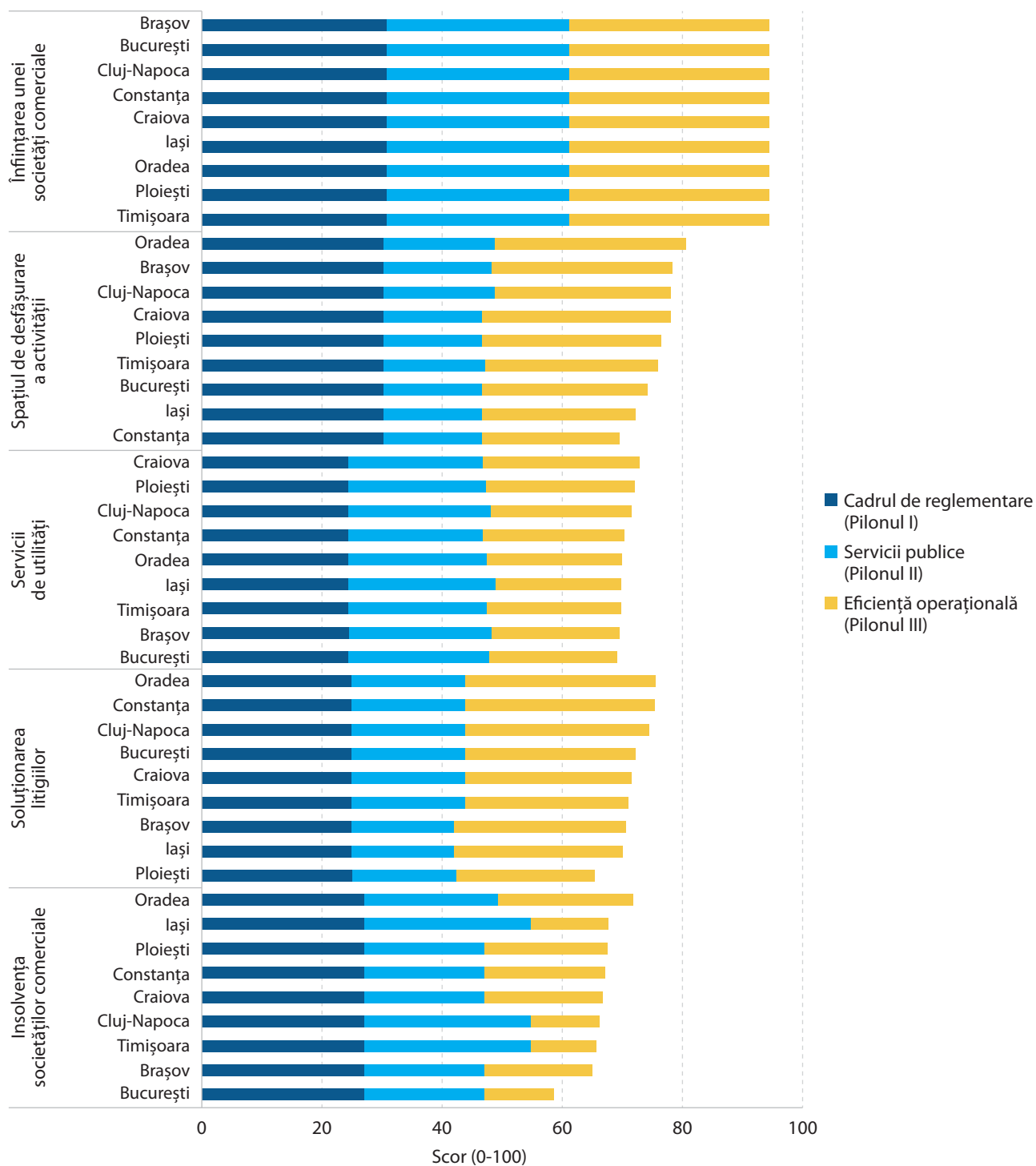
Soluționării litigiilor (75,2 puncte), introducerea unor standarde de timp pentru anumite proceduri sau a unor plafoane pentru numărul de amânări.

În ceea ce privește furnizarea de servicii publice, subiectul Insolvența societăților comerciale iese în evidență ca fiind domeniul cu cel mai mare decalaj între orașele cu cele mai bune și cele mai slabe performanțe (figura 7). Cluj-Napoca, Iași și Timișoara se situează înaintea celorlalte orașe la Pilonul II (Furnizarea de servicii publice), cu scoruri de 83,3 puncte din 100, cu 23,3 puncte mai mult decât cele cinci orașe cu cele mai slabe performanțe, în principal datorită interconectării sistemelor electronice de depunere a dosarelor cu sistemele de gestionare a dosarelor instituite de cele trei tribunale. Diferența dintre scorurile din Pilonul II este mai puțin pronunțată în alte teme: scorul cel mai mare și cel mai mic în ceea ce privește Spațiul de desfășurare a activității, Serviciile de utilități și Soluționarea litigiilor diferă doar cu 5,6 și 6,9 puncte.

Distribuția scorurilor aferente Pilonului III reprezintă cea mai mare parte a variației scorurilor temelor (figura 7). De exemplu, scorul Pilonului III al celei mai bune performanțe în ceea ce privește Spațiul de desfășurare a activității, Oradea, este separat de ultima clasată, Constanța, de 26,2 puncte din 100 de puncte. Mai mulți factori contribuie la acest decalaj, inclusiv planul urbanistic zonal actualizat al orașului Oradea, integrarea platformei GIS a municipalității cu platformele GIS ale altor agenții și viteza relativă de eliberare a autorizațiilor. Un model similar se observă și în cazul soluționării litigiilor între Oradea și Ploiești, cu o diferență de 26,1 puncte.

Tema Insolvența societăților comerciale înregistrează o diferență și mai mare în ceea ce privește scorurile din Pilonul III (eficiența operațională), Oradea, cel mai performant oraș în Pilonul III, obținând un scor cu 34,8 puncte mai mare decât orașul cu cel mai slab scor, Timișoara. Scorurile privind Insolvența societăților comerciale înregistrează, de asemenea, o interacțiune interesantă între scorurile din Pilonul II și Pilonul III: Cluj-Napoca, Iași și Timișoara au un punctaj ridicat la Pilonul II, în timp ce, împreună cu orașul București, au și cel mai scăzut punctaj la Pilonul III.

Figura 7. Scorurile arilor de reglementare, după oraș și pilon

Sursa: Subnational Business Ready

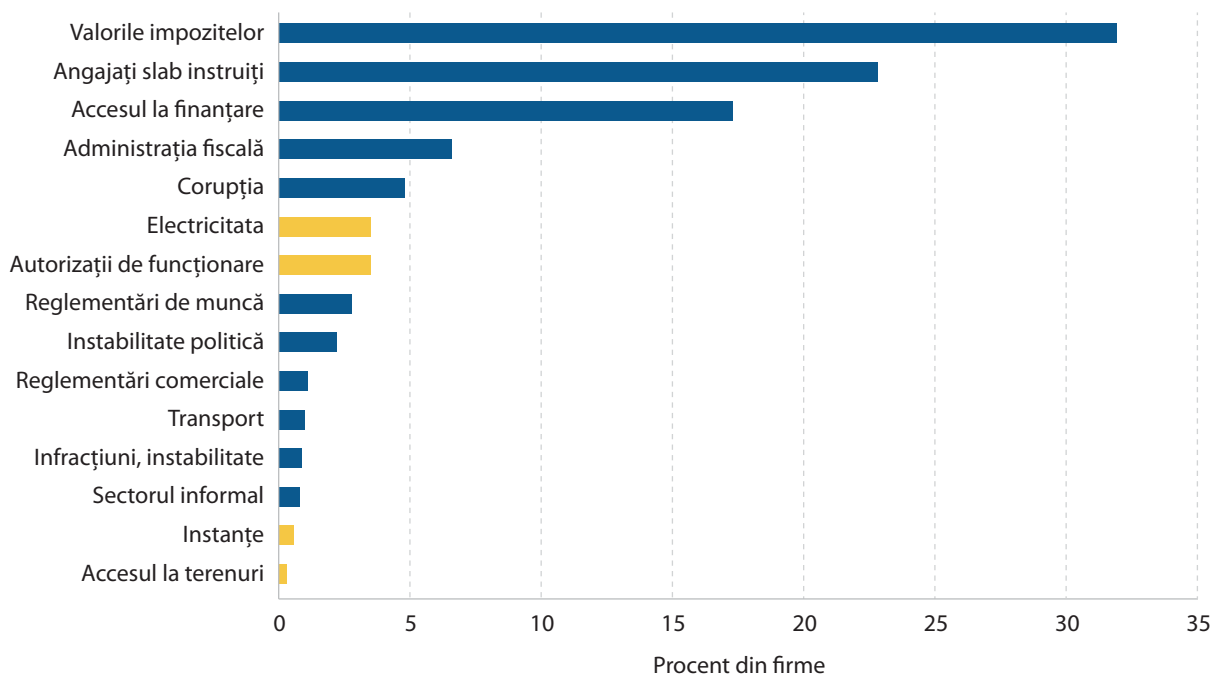
Constatări din datele studiilor Enterprise Survey

Rezultatele studiilor Enterprise Survey⁷ implementate în România în 2023 arată că primele trei obstacole din mediul de afaceri al țării sunt valorile de impozitare, lipsa personalului calificat și accesul la finanțare (figura 8). Dintre răspunsurile legate în mod direct de temele măsurate de *Subnational Business Ready*, electricitatea și autorizarea de funcționare a

companiilor ocupă locurile șase și șapte, alese de aproximativ 3% dintre companii drept cel mai mare obstacol. Instanțele judecătorești și accesul la terenuri sunt ultimele pe listă.

Managerii de nivel superior ai companiilor intervievate a raportat că alocă în medie 15,1% din timp pentru a se ocupa

Figura 8. Cele mai mari obstacole legate de mediul de afaceri raportate de companii

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

Notă: Respondenții au fost rugați să aleagă cel mai mare obstacol dintr-o listă de 15 obstacole. Barele galbene arată răspunsurile legate direct de domeniile studiate de *Subnational Business Ready*.

⁷ Pentru mai multe informații, vizitați site-ul web Enterprise Surveys la <https://www.enterprisesurveys.org/>

de cerințele de reglementare, semnalând că există loc de îmbunătățiri: această estimare este aproape dublă față de media regională pentru Europa și Asia Centrală. Din punct de vedere geografic, în regiunea Sud-Muntenia, managementul superior alocă cel mai puțin timp pentru respectarea reglementărilor guvernamentale, o categorie pentru care managementul superior din regiunea Centru raportează că alocă cel mai mult timp (figura 9). Conformitatea cu reglementările necesită mai mult timp din partea conducerii superioare în companiile mari (17,5%) decât în companiile mijlocii (12,9%) sau mici (15,5%).

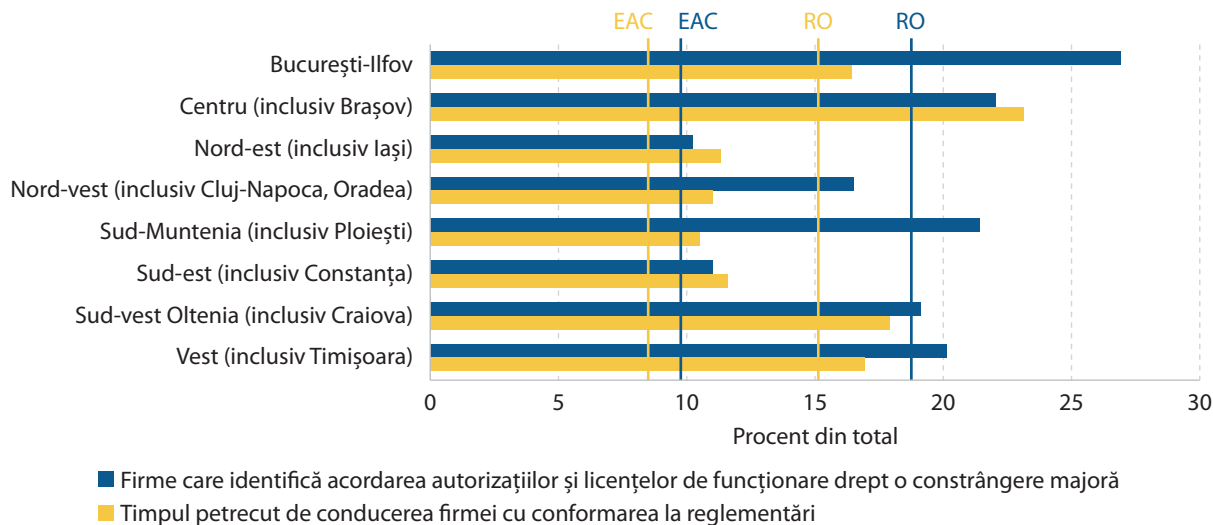
Aproximativ 19% dintre companiile din România identifică autorizațiile de funcționare drept o constrângere majoră pentru operațiunile lor de afaceri, aproape de două ori mai mult decât media pentru Europa și Asia Centrală. Obținerea licențelor și autorizațiilor de funcționare este cea mai problematică în regiunea București-Ilfov și cea mai puțin problematică în regiunea Nord-est. Cu excepția regiunilor Sud-Muntenia și București-Ilfov, datele bazate pe interviurile cu companiile arată o tendință a conducerii superioare de a aloca mai mult timp respectării reglementărilor în regiunile în care procesele de acordare a licențelor și autorizațiilor de funcționare sunt considerate constrângeri majore (figura 9).

Pe baza datelor la nivel de companie, aproximativ 30% dintre companiile din întreaga țară se confruntă cu întreruperi în furnizarea electricității în fiecare an, ceea ce este

comparabil cu media din Europa și Asia Centrală de aproximativ 28%. Pe regiuni, firmele din regiunea Sud-est sunt mai predispuse să sufere întreruperi ale serviciilor (52%) (figura 10). Întreruperile raportate de companiile sondate sunt mai frecvente în Sud-est (0,8 pe lună), iar cele mai lungi întreruperi au loc în regiunea Centru (1,2 ore). Pierderile medii cauzate de întreruperi în furnizarea electricității sunt minime, variind de la 0,1% din vânzările anuale pentru companiile mici și mijlocii la 0,4% din vânzările anuale pentru companiile mari.

Aproximativ 29% dintre companiile mari, 11,5% dintre companiile mijlocii și 11,3% dintre companiile mici dețin sau folosesc în comun un generator. Atunci când sunt utilizate, generatoarele produc în medie 26% din electricitatea necesară. În general, aproximativ 37% din companiile mari identifică electricitatea drept o constrângere majoră pentru operațiunile lor comerciale, urmate îndeaproape de companiile mijlocii, cu puțin peste 35%; aproximativ 27% dintre companiile mici au raportat că electricitatea este o constrângere majoră. După regiune, proporția firmelor care au identificat accesul la electricitate drept o constrângere majoră a fost cea mai mare în Nord-vest (41,5%), urmată de București-Ilfov (35,7%); mult mai puține companii din Centru (15,5%) au identificat electricitatea drept o constrângere majoră.

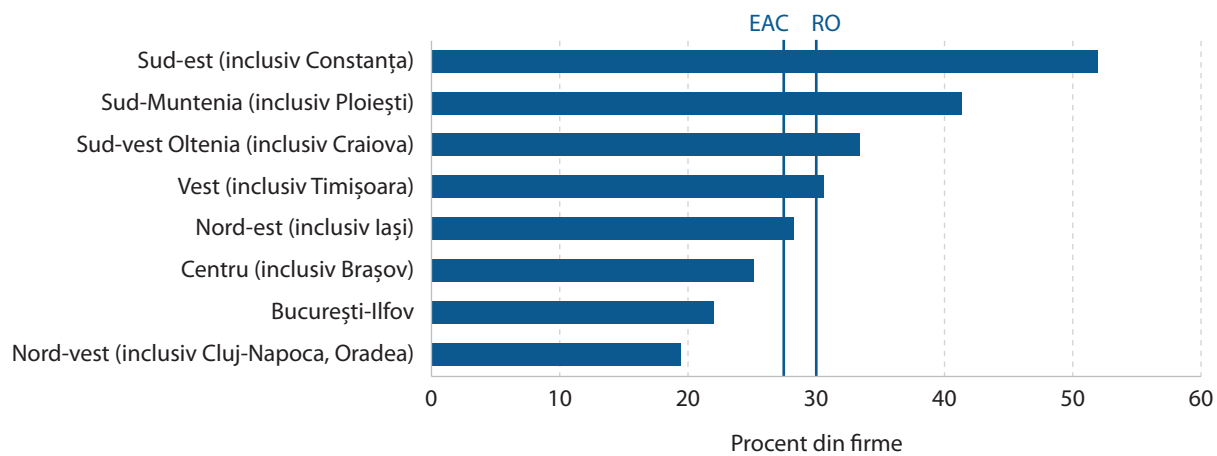
Figura 9. Procentul de companii care identifică licențele și autorizațiile drept o constrângere și procentul de timp alocat respectării reglementărilor, după regiune

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

Notă: Liniile verticale indică mediile naționale și regionale ale măsurătorilor. RO = România. EAC = Europa și Asia Centrală.

Figura 10. Procentul companiilor care s-au confruntat cu întreruperi în furnizarea electricității, după regiune

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

Notă: Liniile verticale indică mediile naționale și regionale ale măsurărilor. RO = România. EAC = Europa și Asia Centrală.

Înființarea unei societăți comerciale⁸

Procesul de înființare a unei societăți comerciale este armonizat în toate cele nouă orașe evaluate din România. Țara se aliniază îndeaproape standardelor internaționale în ceea ce privește cerințele de reglementare și normele procedurale pentru Înființarea unei societăți comerciale. Cadru de reglementare din România oferă opțiuni simplificate de înregistrare și autorizații de funcționare bazate pe riscuri. Reglementările actuale prevăd formulare de înregistrare simplificate, care pot fi completate online, fără intermediari precum avocați sau notari. De asemenea, modificările aduse informațiilor despre companie pot fi efectuate fără intermediari. În plus, țara utilizează o evaluare bazată pe risc pentru acordarea autorizațiilor de funcționare și de mediu, asigurându-se că respectivele companii respectă reglementările necesare în mod proporțional cu nivelul lor de risc. România aderă la standardele internaționale privind disponibilitatea instrumentelor digitale și a serviciilor electronice pentru înregistrarea companiilor. Interconectarea serviciilor digitale între agenții, cum ar fi registrul comerțului și administrația fiscală, facilitează fluxul continuu de informații și eficiența. Informațiile privind drepturile de proprietate asupra companiilor și beneficiarii efectiv⁹ sunt stocate digital în baze de date centralizate, complet electronice, care acoperă toate tipurile de companii și unități, asigurând o acoperire națională. Accesul online la informații complete privind procesul de înființare a unei companii și companiile înregistrate este disponibil. Site-urile web oficiale oferă detalii cu privire la documentele necesare pentru înființarea unei noi companii, tarifele

asociate, standardele privind serviciile și programele publice care sprijină companiile mici și companiile conduse de femei. Cu toate acestea, continuă să existe provocări în ceea ce privește utilizarea serviciilor online. Multe înregistrări încă au loc în persoană din cauza lipsei de încredere în portalul online, a îndrumării insuficiente și a absenței semnăturilor electronice obligatorii.

Înregistrarea companiilor în România poate fi finalizată în medie în 6,5 zile, datorită unor practici eficiente precum înregistrarea electronică și unitățile de servicii interconectate. Procesul de înregistrare, indiferent dacă este în persoană sau online, durează în medie trei zile. Antreprenorii trebuie să prezinte cazierul judiciar sau declarații pe propria răspundere pentru a înregistra o nouă companie. Deși legea nu prevede nicio cerință privind capitalul minim nominal, în realitate, pentru a deschide o nouă societate cu răspundere limitată (SRL) este necesar un minim de 1 RON.

Tabelul 2 oferă o prezentare detaliată – pe piloni, categorii și subcategorii – a performanțelor orașelor din România pentru tema Înființarea unei societăți comerciale. Coloana cu punctele redimensionate indică totalul maxim de puncte pe care le poate primi un oraș pentru fiecare domeniu măsurat; de exemplu, niciun oraș nu primește toate punctele (din 25 posibile) în cadrul pilonului I, Calitatea reglementărilor pentru Înființarea unei societăți comerciale; categoria 1.2, Restricții privind înregistrarea unei companii; și subcategoria 1.2.2, Companii străine. Acest lucru este

⁸ Consultați secțiunea 2, „Înființarea unei societăți comerciale în detaliu”, pentru mai multe informații privind categoria, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

⁹ Un beneficiar efectiv este considerat persoana fizică ce deține sau controlează în ultimă instanță o companie, chiar dacă titlul de proprietate este pe alt nume (respectiv, drepturile de proprietate sau controlul se exercită printr-un lanț de drepturi de proprietate sau prin alte mijloace de control decât deținerea directă de acțiuni).

cauzat de faptul că în realitate antreprenorii sunt obligați să plătească un minim de 1 RON pentru a deschide un SRL. În schimb, toate orașele primesc numărul maxim de puncte la categoria 1.1, Standarde de informare și procedură în toate subcategoriile: Cerințe privind depunerea informațiilor

ilor referitoare la companie (15 din 15), Cerințe privind depunerea informațiilor referitoare la beneficiarii efectivi (15 din 15), Disponibilitatea înregistrării simplificate (10 din 10) și Evaluarea bazată pe riscuri pentru autorizațiile de funcționare și de mediu (10 din 10).¹⁰

Tabelul 2. Înființarea unei societăți comerciale - Scoruri

	Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara	
Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru Înființarea unei societăți comerciale												
1.1	Informații și standarde de procedură	18	50	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
1.1.1	Cerințe privind depunerea informațiilor referitoare la companie	7	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.1.2	Cerințe privind depunerea declarațiilor privind proprietarul efectiv	6	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.1.3	Disponibilitatea înregistrării simplificate	3	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
1.1.4	Evaluarea bazată pe riscuri pentru autorizațiile de funcționare și de mediu	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
1.2	Restricții privind înregistrarea unei companii	19	50	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5
1.2.1	Companii naționale	9	25	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
1.2.2	Companii străine	10	25	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5
	Total	37	100	92,5	92,5	92,5	92,5	92,5	92,5	92,5	92,5	92,5
Pilonul II: Servicii publice digitale și transparența informațiilor pentru Înființarea unei societăți comerciale												
2.1	Servicii digitale	11	40	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0
2.1.1	Procesul de înființare a unei companii	6	20	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
2.1.2	Stocarea informațiilor privind compania și beneficiarii efectivi	3	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.1.3	Verificarea identității	2	10	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
2.2	Interoperabilitatea serviciilor	4	20	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
2.2.1	Schimbul de informații privind compania	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.2.2	Identificare unică a companiei	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.3	Transparența informațiilor online	9	40	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0
2.3.1	Înființarea unei afaceri (inclusiv aspecte de gen și mediu)	5	20	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0
2.3.2	Disponibilitatea informațiilor generale despre companie	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.3.3	Statistici generale și dezagregate pe sexe privind companiile nou înregistrate	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	Total	24	100	91,0	91,0	91,0	91,0	91,0	91,0	91,0	91,0	91,0

¹⁰ O abordare bazată pe riscuri în ceea ce privește acordarea de autorizații de funcționare și de mediu prioritizează resursele și supravegherea în funcție de nivelul de risc asociat cu anumite activități sau sectoare de activitate.

Tabelul 2. Înființarea unei societăți comerciale - Scoruri

		Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara
Pilonul III: Eficiența operațională a înființării unei societăți comerciale												
3.1	Companii naționale	2	100	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
3.1.1	Timpul total de înregistrare a unei noi companii naționale	1	50	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
3.1.2	Costul total pentru înregistrarea unei noi companii naționale	1	50	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
	Total	2	100	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Scorurile individuale raportate au fost rotunjite; prin urmare, este posibil ca suma scorurilor individuale să nu corespundă totalurilor.

Spațiul de desfășurare a activității

Autorizarea lucrărilor de construcții¹¹

Calitatea reglementărilor de urbanism este consecvență pe întreg teritoriul României. Sunt în curs de desfășurare eforturi pentru elaborarea unui Cod de urbanism unificat care va integra diverse reglementări de urbanism într-un singur act legislativ, în prezent în curs de aprobare parlamentară. Cu toate acestea, în ciuda uniformității reglementărilor, există loc pentru a îmbunătăți semnificativ disponibilitatea serviciilor publice digitale și transparența informațiilor legate de acordarea autorizațiilor de construire.

Reglementările în domeniul construcțiilor din România sunt stabilite la nivel național, asigurând aplicarea uniformă în toate regiunile. Aceste reglementări acoperă o gamă largă de aspecte, inclusiv standardele de siguranță și utilizarea materialelor de construcții, și oferă un cadru juridic clar care definește materialele care prezintă riscuri pentru sănătate. Inginerii sau arhitecții autorizați, fie din partea agențiilor publice, fie din partea firmelor private externe, sunt responsabili din punct de vedere juridic pentru asigurarea conformității planurilor de construcții cu aceste reglementări. Inspecțiile obligatorii de siguranță structurală bazate pe riscuri sau în faze determinante sunt necesare în timpul lucrărilor de construcții, împreună cu inspecțiile finale impuse de legislație. Răspunderea pentru defectele structurale este clar definită și sunt specificate calificările necesare pentru profesioniștii care efectuează suprave-

gherea tehnică. În plus, deciziile privind autorizațiile de construire pot fi contestate la autoritatea emitentă.

Standardele codurilor energetice din România respectă bunele practici internaționale, cu standarde minime de performanță a eficienței energetice impuse prin legislație. Dovada conformității cu aceste standarde este necesară la solicitarea autorizațiilor de construire. În plus, stimulentele acordate promovează standarde de construcții verzi. Regulamentele privind amenajarea terenurilor și zonarea din România sunt cuprinzătoare și includ cerințe privind serviciile de infrastructură de bază, cum ar fi apa, electricitatea și salubritatea. Sunt disponibile hărți care identifică zonele alocate pentru scopuri rezidențiale, comerciale, agricole, publice/instituționale și altele. Hărțile pericolelor delimitează zonele în care lucrările de construcții sunt interzise din cauza pericolelor naturale sau din motive legate de resurse.

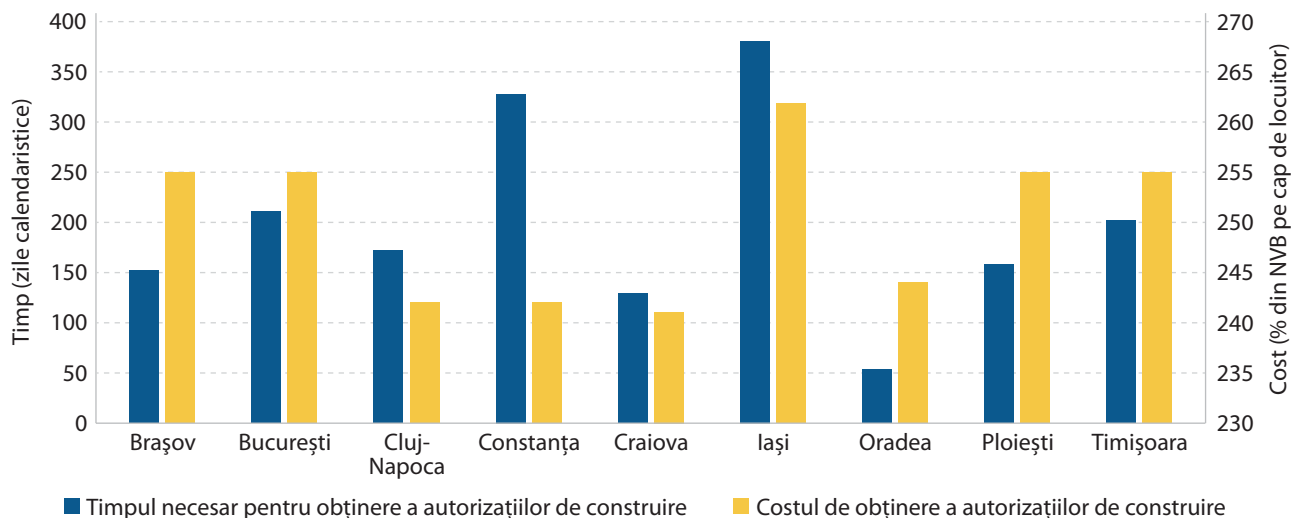
În prezent, niciunul dintre cele nouă orașe evaluate nu dispune de un sistem online pentru acordarea autorizațiilor de construire sau pentru depunerea contestațiilor privind autorizațiile de construire. Această situație creează ineficiență și un scor general scăzut în ceea ce privește serviciile publice digitale și transparența informațiilor.

Autorizarea lucrărilor de construcții este mai împovărătoare în România decât în alte state membre ale UE. Această situație este cauzată în principal de numărul mare de avize și aprobări separate pe care constructorii trebuie să le obțină înainte de a solicita o autorizație de construire. Eficiența

¹¹ Consultați secțiunea 3.1 „Spațiul de desfășurare a activității în detaliu - Autorizarea lucrărilor de construcții”, pentru mai multe informații despre această categorie, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

Figura 11. Timpul și costul de obținere a autorizațiilor de construire, în funcție de oraș

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Venitul național brut (VNB) pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON.

procesului de autorizare a lucrărilor de construcții variază semnificativ între orașele din România. Oradea are cel mai rapid proces, care durează în medie 53 de zile, în timp ce în Iași, obținerea unei autorizații de construire poate dura puțin peste un an, respectiv 382 de zile. De asemenea, costul obținerii unei autorizații de construire variază, dezvoltatorii din Iași cheltuind cu aproximativ 12.500 RON mai mult decât cei din Craiova (figura 11).

Aceste diferențe de costuri se datorează, în primul rând, avizelor suplimentare cerute de agențiile specializate, cum ar fi Autoritatea Aeronautică Civilă și Comisia de Versanți a municipalității, care sunt necesare doar în anumite orașe, precum Iași.

Avizarea de mediu¹²

Standardele de reglementare, disponibilitatea serviciilor publice digitale și transparența informațiilor pentru avizarea de mediu sunt uniforme pe întreg teritoriul României, iar standardele naționale sunt aplicate pe parcursul activităților de construcții. Cu toate acestea, aceste reglementări, deși uniforme, pot fi îmbunătățite pentru a se alinia pe deplin la bunele practici internaționale. Cadrul actual a fost actualizat pentru a reflecta progresele tehnologice și

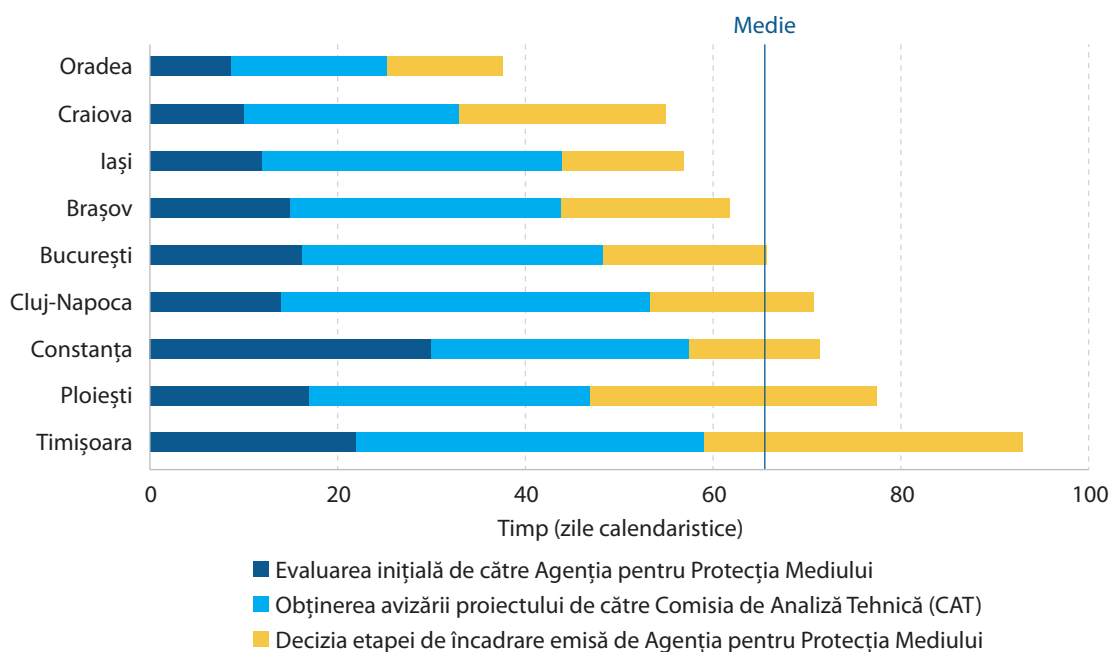
de mediu recente, iar riscurile de mediu sunt clar definite în cadrul normativ. Sunt impuse sancțiuni sau amenzi în caz de nerespectare.

Legislația din România impune utilizarea de specialiști sau agenții calificate pentru efectuarea evaluărilor privind impactul asupra mediului (EIM). Sunt stipulate criteriile specifice pentru declanșarea unei EIM, asigurându-se că toți factorii de mediu necesari sunt luați în considerare în timpul planificării proiectului. Cu toate acestea, cadrul normativ nu conține prevederi privind revizuirile externe independente ale conformității EIM și nu include mecanisme cuprinzătoare de facilitare a consultării publice sau de implicare a părților interesate în procesul decizional. Deși există posibilitatea de a contesta avizarea de mediu la autoritatea emitentă, lipsesc mecanismele de rezolvare a acestor dispute în afara instanțelor de judecată.

În prezent, în niciunul dintre orașele analizate nu există un sistem online cuprinzător pentru avizarea de mediu, ceea ce duce la ineficiență și la un scor general relativ scăzut în ceea ce privește serviciile publice digitale. Funcționalitățile esențiale, precum plata online, comunicarea, notificările și depunerea de documente, sunt absente. Informațiile privind avizarea de mediu sunt transparente, iar cerințele pentru avizarea de mediu pentru proiectele de construcții

12 Consultați secțiunea 3.2, „Spațiul de desfășurare a activității în detaliu - Avizarea de mediu”, pentru mai multe informații despre această categorie, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

Figura 12. Timpul avizării de mediu pentru construcții, după oraș

Sursa: Subnational Business Ready

cu riscuri de mediu moderate, împreună cu grile de tarife actualizate, sunt disponibile online.

Eficiența procesului de avizare de mediu variază semnificativ între orașele din România. De exemplu, procesul de autorizare în Oradea durează aproximativ 38 de zile, în timp ce în Timișoara poate dura până la 93 de zile (figura 12). Această variație evidențiază diferențele din practicile administrative locale și eficiența în executarea etapelor procedurale. De obicei, procesul are mai multe faze: (i) o evaluare inițială de către agenția locală pentru protecția mediului, inclusiv (ii) o decizie de aprobare a proiectului rezultate în urma unei ședințe de examinare a Comisiei de Analiză tehnică (CAT) și (iii) o decizie finală a etapei de încadrare. Costul obținerii avizării de mediu este constant în întreaga țară, fiind stabilit la 820 RON, ceea ce echivalează cu 1,4% din venitul pe cap de locuitor.¹³ În ciuda uniformității costurilor, complexitatea și durata procesului pot reprezenta o povară semnificativă pentru solicitanți.

Transferul de proprietate¹⁴

Cadrul de reglementare¹⁵ pentru transferul de proprietate și administrarea fondului funciar este armonizat pe întreg teritoriul României și se aliniază în mod adecvat bunelor practici internaționale în ceea ce privește standardele privind transferul de proprietate, accesul liber la informații privind drepturile de proprietate și hărțile cadastrale și prezența unei agenții cadastrale. Legile și reglementările relevante stipulează că legalitatea documentelor de tranzacționare a proprietății trebuie verificată, inclusiv confirmarea identității părților implicate, și că înregistrarea proprietății trebuie efectuată la Cartea funciară.¹⁶ Documentele electronice și cele tipărite, în majoritatea cazurilor, au același statut juridic în cadrul tranzacțiilor. În mod similar, prevederile legale permit părților private să recurgă la mecanisme alternative de soluționare a litigiilor, cum ar fi arbitrajul,

¹³ VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON.

¹⁴ Consultați secțiunea 3.3, „Spațiul de desfășurare a activității în detaliu - Transferul de proprietate”, pentru mai multe informații despre această categorie, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

¹⁵ Codul civil, <https://www.codulcivil.ro/>, Legea nr. 7/1996 privind cadastrul și publicitatea imobiliară modificată, Legea nr. 36/1995 privind notarii publici modificată.

¹⁶ Registrul funciar este un inventar public oficial care documentează și păstrează informații privind proprietatea asupra terenurilor prin înregistrarea titlurilor (drepturi asupra terenurilor) sau a actelor (documente privind modificările situației juridice a terenurilor).

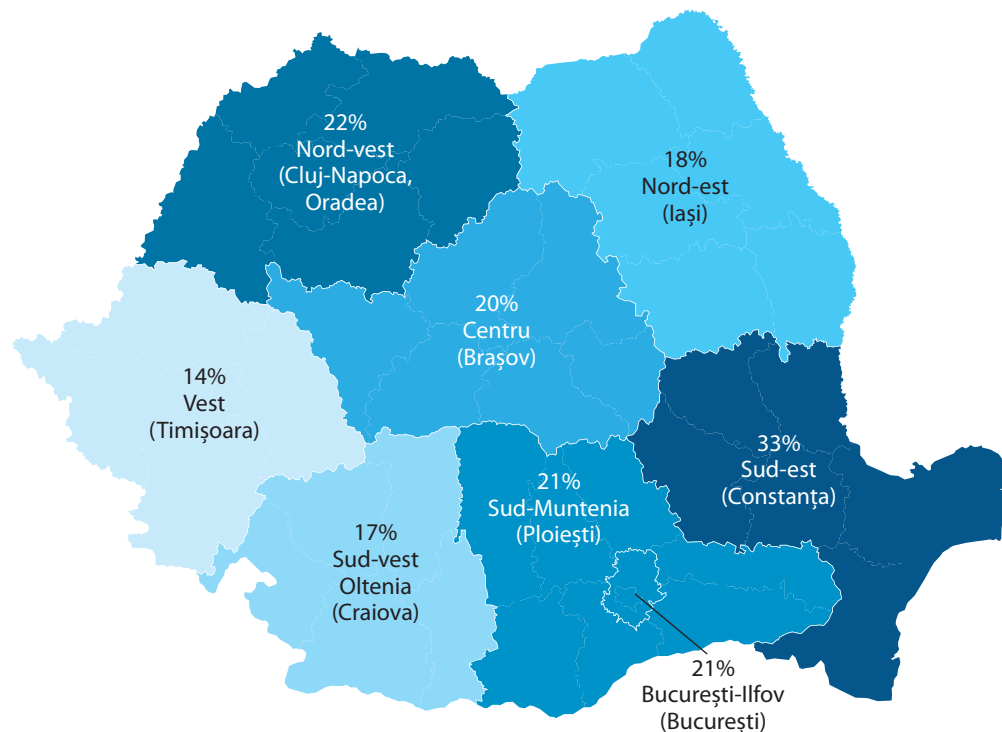
medierea și concilierea. Securitatea drepturilor este, de asemenea, asigurată, deoarece drepturile de proprietate înregistrate sunt garantate. România nu impune restricții companiilor străine sau naționale, în ceea ce privește închirierea sau deținerea de proprietăți. Cu toate acestea, nu există niciun mecanism extrajudiciar de compensare pentru erorile din Cartea funciară.

Calitatea serviciilor publice din România se aliniază mai multor bune practici internaționale, inclusiv disponibilitatea și fiabilitatea serviciilor digitale (cum ar fi platformele electronice de transfer al proprietății), verificări prealabile (*due diligence*) și verificări ale sarcinilor asupra proprietății. Cartea funciară și Cadastrul împart o bază de date unică ce utilizează un identificator unic pentru proprietăți și un sistem de informații geografice (GIS). Reformele recente și digitalizarea continuă au îmbunătățit accesul la *eTerra*, platforma digitală multifuncțională integrată a Cărții funciare și a Cadastrului, care a extins atât meniul de funcționalități, cât și accesibilitatea sa pentru mai multe categorii de experți, inclusiv notari, executori judecătorești, experți judiciari înregistrați, topografi autorizați, experți cadastrali și geodezici, avocați și angajați ai agențiilor publice relevante.

Cu toate acestea, există loc de îmbunătățire deoarece sistemul digital al Cărții Funciare și al Cadastrului nu este interoperabil cu alte agenții esențiale, precum Registrul Comerțului și direcțiile fiscale municipale, iar multe proprietăți nu sunt încă înregistrate sau cadastrate. Transparența informațiilor în țară este mai bună: lista cerințelor pentru transferul de proprietate, standardele de servicii și grilele de tarife sunt toate disponibile online, împreună cu statistici privind numărul și tipurile de tranzacții legate de proprietate. Cu toate acestea, lipsesc statisticile publicate privind litigiile funciare și timpul necesar pentru soluționarea acestora, precum și datele dezagregate pe sexe privind drepturile de proprietate imobiliare și un mecanism de depunere a plângerilor online, transparent și ușor accesibil.

Conform datelor din studiile Enterprise Survey, 21% dintre companiile din România au raportat accesul la terenuri ca fiind un obstacol, un procent semnificativ mai mare decât în unele țări similare, precum Bulgaria, Croația și Ungaria, dar la egalitate cu Portugalia. Regiunile din România prezintă variații mari în ceea ce privește modul în care companiile au acces la terenuri. În regiunea de Sud-est (inclusiv Constanța), 33% dintre companii au raportat accesul la terenuri ca fiind un obstacol, mai mult decât dublu față de

Harta 2. Procentul întreprinderilor care consideră accesul la terenuri drept un obstacol, pe regiuni

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

regiunea de Vest (inclusiv Timișoara), unde doar 14% dintre companii au raportat această problemă (harta 2).

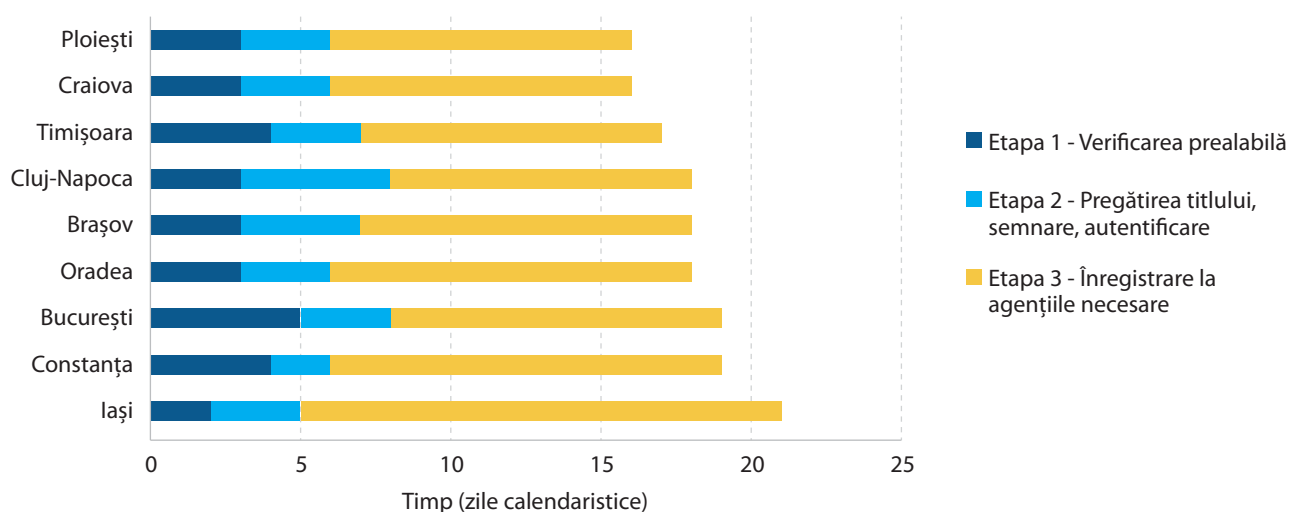
Există doar mici diferențe între orașe în ceea ce privește timpul necesar pentru înregistrarea unui transfer de drepturi de proprietate, iar diferențele în ceea ce privește costul transferului unui titlu de proprietate sunt minime. Procesul este cel mai rapid în Ploiești, unde este nevoie de 16 zile pentru transferul de proprietate, și cel mai lent este în Iași, unde este nevoie de 21 de zile (figura 13). Deși o reformă recentă a redus termenul legal pentru înregistrarea actelor la Cartea funciară la șapte zile lucrătoare pentru o procedură standard și la două zile lucrătoare pentru o procedură în regim de urgență, aceasta rămâne cea mai lungă etapă din întregul proces. În realitate, majoritatea notarilor favorizează procedura standard, chiar dacă birourile de cadastru și publicitate imobiliară nu reușesc de obicei să respecte termenul legal de șapte zile.

Costul transferului de proprietate este de 1% din valoarea proprietății în toate cele nouă orașe (57.947 RON în Iași, 57.942 RON în București și 57.917 RON în celelalte șapte orașe). Costul total este împărțit în mod egal între tariful notarial, reglementat la nivel național pe baza unui sistem de tarife variabile, și tariful de înregistrare, stabilit de Agenția Națională pentru Cadastru și Publicitate Imobiliară.

Variațiile minore din București și Iași se datorează practicii larg răspândite în București de a face o verificare suplimentară, opțională, a înregistrărilor istorice ale proprietății pentru 25 RON și practicii experților din Iași de a obține certificate de lichidare fiscală utilizând opțiunea în regim de urgență în schimbul unei taxe de 30 RON.¹⁷

Tabelul 3 indică o prezentare generală detaliată – după pilon, categorie și subcategorie – a performanței orașelor din România referitoare la tema Spațiul de desfășurare a activității. Cele trei subcategorii detaliate mai jos sunt Transferul de proprietate, Autorizația de construire și Avizarea de mediu. Coloana cu punctele redimensionate arată totalul maxim de puncte pe care un oraș le poate obține pentru fiecare dintre domeniile măsurate. De exemplu, în cadrul Pilonului I, Calitatea reglementărilor pentru Spațiul de desfășurare a activității, categoria 1.1, Transfer de proprietate și administrarea terenurilor, subcategoriile 1.1.1, Standarde privind transferul de proprietate, și 1.1.2, Mecanismul de soluționare a litigiilor funciare, niciunul dintre orașe nu primește scorul maxim posibil de 15 puncte. În schimb, la subcategoria 1.1.3, Sistemul de administrare a terenurilor, toate orașele primesc punctajul maxim: 10 din 10. Cea mai mare variabilitate între orașe este observată în cadrul Pilonului III.

Figura 13. Timpul necesar pentru înregistrarea unui transfer de proprietate, după etapa procesului și oraș

Sursa: Subnational Business Ready

¹⁷ Un nou regulament de actualizare a tarifulor notariale a intrat în vigoare în ianuarie 2024. Pe baza noilor calcule, pentru o valoare a proprietății de 5.891.126 RON (egală cu de 100 de ori VNB pe cap de locuitor din 2021), tariful notarial este 38.152 RON (în loc de 28.361 RON), iar costul total ar fi de 67.667 RON (în loc de 57.917 RON). Cu toate acestea, această modificare nu este reflectată în datele de mai sus, care se bazează pe tarifele valabile pentru data de 31 decembrie 2023.

Tabelul 3. Spațiul de desfășurare a activității - Scoruri

	Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara	
Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru Spațiul de desfășurare a activității												
1.1	Transferul de proprietate și administrarea terenurilor	11	40	35,5	35,5	35,5	35,5	35,5	35,5	35,5	35,5	
1.1.1	Standarde privind transferul de proprietate	4	15	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	
1.1.2	Mecanismul de soluționare a litigiilor funciare	4	15	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3	
1.1.3	Sistemul de administrare a terenurilor	3	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	
1.2	Construcții, zonare și utilizarea terenurilor	20	40	38,2	38,2	38,2	38,2	38,2	38,2	38,2	38,2	
1.2.1	Standarde de construcții	11	15	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	
1.2.2	Standarde energetice în construcții	4	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	
1.2.3	Regulamente privind zonarea și utilizarea terenurilor	5	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	
1.3	Restricții privind deținerea și închirierea proprietăților	19	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	
1.3.1	Companii naționale – Drepturi de proprietate	4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	
1.3.2	Companii naționale – Închirieri	5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	
1.3.3	Companii străine – Drepturi de proprietate	5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	
1.3.4	Companii străine – Închirieri	5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	
1.4	Avizarea de mediu	12	10	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	
1.4.1	Avizarea de mediu pentru construcții	10	5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	
1.4.2	Mecanisme de soluționare a litigiilor pentru avizarea de mediu în construcții	2	5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	
	Total	62	100	90,7	90,7	90,7	90,7	90,7	90,7	90,7	90,7	
Pilonul II: Calitatea serviciilor publice și transparența informațiilor pentru Spațiul de desfășurare a activității												
2.1	Disponibilitatea și eficiența serviciilor digitale	21	40	12,7	12,7	12,7	12,7	12,7	12,7	12,7	12,7	
2.1.1	Transfer de proprietate – Servicii publice digitale	6	8	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	
2.1.2	Transfer de proprietate – Sistemul digital de gestionare și identificare a terenurilor	5	8	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	
2.1.3	Transfer de proprietate – Acoperirea agenției de cadastru și cartografiere	4	8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2.1.4	Autorizații de construcție – Servicii publice digitale	4	8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2.1.5	Avizarea de mediu – Servicii publice digitale	2	8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2.2	Interoperabilitatea serviciilor	6	20	12,5	7,5	12,5	7,5	7,5	7,5	12,5	7,5	
2.2.1	Interoperabilitatea serviciilor pentru transferul de proprietate	4	10	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	
2.2.2	Interoperabilitatea serviciilor pentru autorizațiile de construire	2	10	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	

Tabelul 3. Spațiul de desfășurare a activității - Scoruri

	Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara	
2.3	Transparența informațiilor	19	40	29,0	29,0	30,8	29,0	29,0	29,0	30,8	29,0	30,8
2.3.1	Bunuri imobile (inclusiv genul)	9	20	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3
2.3.2	Construcții, zonare și utilizarea terenurilor	8	15	10,6	10,6	12,5	10,6	10,6	10,6	12,5	10,6	12,5
2.3.3	Autorizații de mediu	2	5	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
	Total	46	100	54,1	49,1	56,0	49,1	49,1	49,1	56,0	49,1	51,0
Pilonul III: Eficiența operațională a stabilirii unui spațiu de desfășurare a activității												
3.1	Transferul de proprietate și administrarea terenurilor	3	40	36,7	36,3	36,1	29,6	38,0	37,7	36,1	36,3	38,7
3.1.1	Constrângeri majore privind accesul la terenuri	1	13,3	10,5	10,1	10,0	3,5	11,9	11,6	10,0	10,1	12,5
3.1.2	Timpul de obținere a unui transfer de proprietate	1	13,3	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1
3.1.3	Costuri pentru obținerea unui transfer de proprietate	1	13,3	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1
3.2	Autorizații de construire	2	40	33,8	26,6	31,4	19,4	36,0	19,2	39,0	33,2	27,6
3.2.1	Timpul de obținere a unei autorizații de construire	1	20	14,6	7,4	12,2	0,2	16,6	0,0	19,8	14,0	8,4
3.2.2	Costul obținerii unei autorizații de construire	1	20	19,2	19,2	19,2	19,2	19,4	19,2	19,2	19,2	19,2
3.3	Avizarea de mediu	2	20	19,9	19,9	19,9	19,9	20,0	20,0	20,0	19,9	19,9
3.3.1	Timpul pentru obținerea avizării de mediu	1	10	9,9	9,9	9,9	9,9	10,0	10,0	10,0	9,9	9,9
3.3.2	Costul obținerii avizării de mediu	1	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	Total	7	100	90,4	82,8	87,4	68,9	94,0	76,9	95,1	89,4	86,2

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Scorurile individuale raportate au fost rotunjite; prin urmare, este posibil ca suma scorurilor individuale să nu corespundă totalurilor.

Servicii de utilități

Electricitate¹⁸

Cadrul de reglementare al electricității din România se aplică uniform în toate regiunile, deși există diferențe semnificative în ceea ce privește calitatea serviciilor publice. Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) supraveghează monitorizarea și aprobarea tarifelor electricității, precum și calitatea serviciilor de electricitate pe baza standardelor de performanță. Cu toate acestea, planificarea și construirea în comun de către furnizorii de utilități, inclusiv dispozițiile privind autorizațiile comune de excavare și politicile de tip „sapă o dată”, nu sunt încă implementate pe deplin. Cu toate acestea, România aderă la bunele practici recunoscute la nivel internațional privind siguranța și sustenabilitatea de mediu a racordărilor la rețeaua de electricitate.

ANRE utilizează indicatori-cheie de performanță (KPI) pentru a monitoriza calitatea, fiabilitatea și sustenabilitatea aprovizionării cu electricitate. În timp ce mecanismele de descurajare financiară limitează întreruperile aprovizionării, îmbunătățirea politicilor comune de planificare și construire ar putea spori în continuare eficiența dezvoltării infrastructurii. Cadrul de reglementare impune ca persoanele care realizează instalații electrice să îndeplinească cerințe de certificare profesională și stabilește regimuri cuprinzătoare de inspecție și răspundere clară pentru instalațiile interne și externe de racordare la rețeaua de electricitate. Aceste măsuri asigură standarde de siguranță și responsabilitate la nivel înalt. Reglementările din România

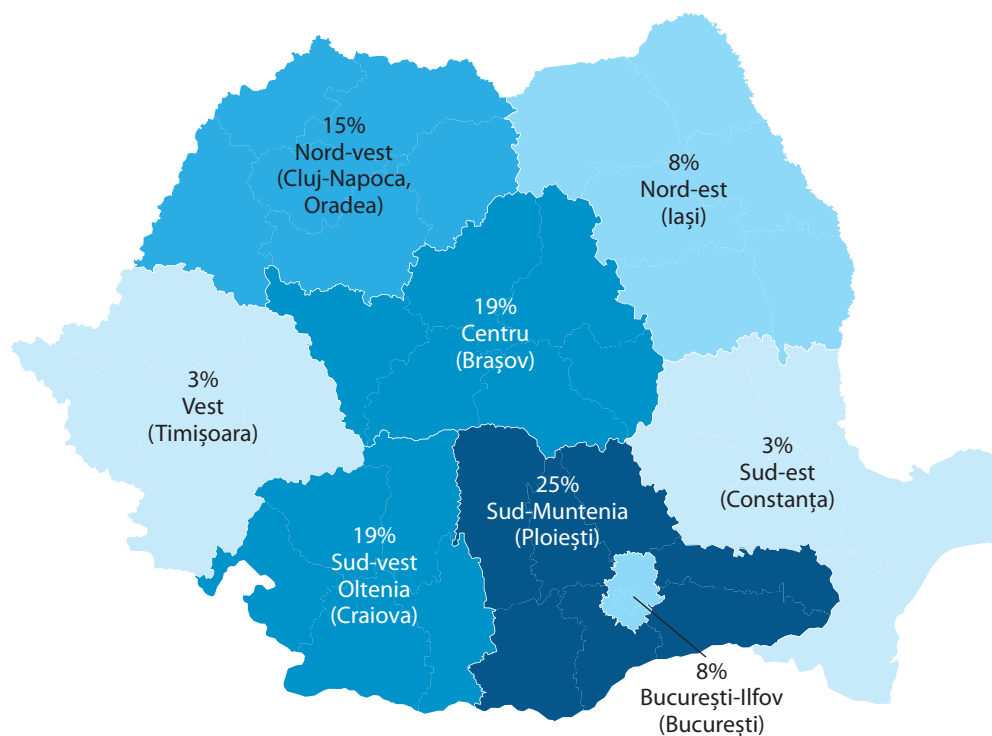
pun accentul pe sustenabilitatea mediului, impunând respectarea standardelor de mediu pentru producția, transportul și distribuția de electricitate. De asemenea, companiile sunt încurajate să adopte practici eficiente din punct de vedere energetic, atât prin mandate legale, cât și prin stimulente financiare. Nu există stimulente nefinanciare pentru promovarea eficienței energetice.

Eficiența în stabilirea de noi racordări la rețeaua de electricitate variază semnificativ între orașele din România. Procesul este cel mai rapid în Craiova, aproximativ 180 de zile, și cel mai lent în București, până la 317 zile. Aceste discrepanțe sunt cauzate în mare parte de perioadele de așteptare pentru obținerea avizelor și permiselor din partea autorităților municipale și a furnizorilor de utilități și necesității de a se asigura că noile racordări acoperă cererea fără a supraîncărca rețeaua existentă. Procesul implică mai multe etape, inclusiv solicitarea unei racordări, efectuarea unei evaluări tehnice, obținerea avizelor necesare și finalizarea lucrărilor de construire și instalare. Costurile asociate cu obținerea unei noi racordări la rețeaua de electricitate variază; în Craiova, costul variază de la 148.300 RON până la 450.000 RON. Costul mai ridicat este atribuit interacțiunii dintre factorii legați de expansiunea rapidă a orașului și o structură a rețelei electrice care nu a fost încă adaptată pentru a face față acestui nou nivel de creștere. În plus, în Craiova, distanța dintre linia principală de distribuție și consumator este cea mai mare dintre orașele măsurate.

În 2022, antreprenorii din România s-au confruntat în medie cu 1,4 întreruperi în furnizarea electricității, fiecă-

¹⁸ Consultați secțiunea 4.1 „Servicii de utilități în detaliu - Electricitate” pentru mai multe informații privind categoria, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

Harta 3. Procentul firmelor care dețin sau folosesc în comun un generator, după regiune

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

re având o durată de aproape 68 de minute. Clienții din Brașov, Iași și Ploiești au înregistrat cele mai mari frecvențe ale întreruperilor, cu o medie de 1,8 întreruperi, fiecare durând aproape două ore. Din cauza disparităților regionale în ceea ce privește fiabilitatea furnizării, unele companii din România aleg să dețină sau să folosească în comun generatoare de electricitate. Datele din studiile Enterprise Survey ale Băncii Mondiale arată că procentul de companii care dețin sau folosesc în comun generatoare variază semnificativ în funcție de regiune, de la 3% în unele zone la 25% în altele (harta 3), reflectând nivelurile diferite de fiabilitate și de frecvență a întreruperilor în furnizarea electricității în diferite regiuni.

Apă¹⁹

România are un cadru național de reglementare pentru serviciile utilitare de alimentare cu apă, însă implementarea și calitatea guvernantei variază de la oraș la oraș. Cadrul cuprinde mai multe aspecte esențiale menite să asigure implementarea eficientă, siguranța și sustenabilitatea ra-

cordărilor la rețeaua de apă. Acesta impune mecanisme de descurajare financiară pentru a reduce la minimum întreruperile alimentării cu apă și stabilește regimuri de inspecție reglementate pentru instalațiile externe, împreună cu cerințe de răspundere pentru racordările la rețeaua de apă. Cu toate acestea, cadrul normativ nu prevede regimuri de inspecție reglementate pentru instalațiile interne și cerințe de calificare pentru specialiștii care operează sistemele de alimentare cu apă.

Sustenabilitatea mediului este abordată prin cerințe privind practicile sustenabile de gestionare a apelor reziduale, dar reglementările privind reutilizarea apelor reziduale și stimulentele pentru adoptarea practicilor de economisire a apei sunt absente. De asemenea, cadrul pune accentul pe monitorizarea tarifelor și pe calitatea serviciilor de alimentare cu apă, dar nu reușește să promoveze dezvoltarea coordonată a infrastructurii prin politici de planificare comună precum „sapă o dată”.

Calitatea guvernantei și transparența serviciilor de alimentare cu apă variază semnificativ între orașele din România.

19 Consultați secțiunea 4.2, „Servicii de utilități în detaliu – Apă” pentru mai multe informații privind categoria, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

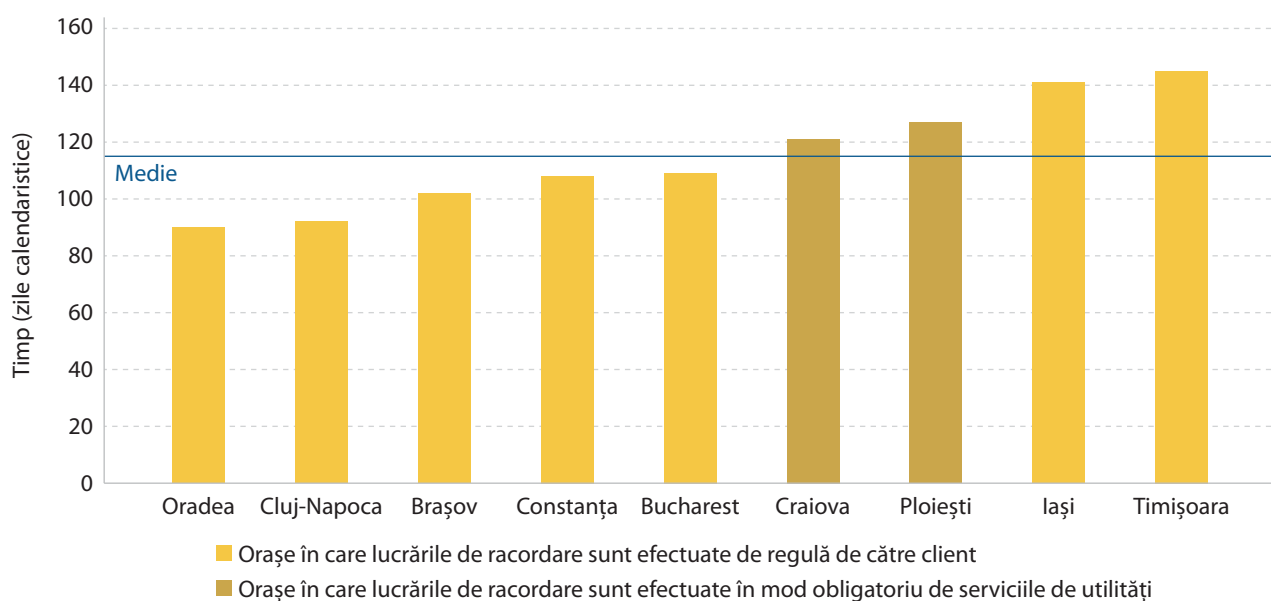
Orașele București și Iași sunt singurele orașe în care indicatorii cheie de performanță pentru fiabilitatea aprovizionării sunt disponibili online. În plus, orașele Brașov și Cluj-Napoca sunt singurele care permit antreprenorilor să urmărească online stadiul cererilor pentru noi racordări. Niciun oraș nu publică indicatori cheie de performanță pentru a monitoriza online sustenabilitatea de mediu a aprovizionării cu apă. De asemenea, lipsesc mecanismele de interoperabilitate între serviciile de utilități responsabile pentru rețelele de electricitate, apă și internet.

Timpul necesar pentru racordarea rețeaua de apă în România variază foarte mult în funcție de locație, dar, în medie, durează aproximativ 115 zile și costă 10.000 RON

(figura 14). Costul pentru racordarea la rețeaua de apă este relativ omogen și depinde în principal de tarifele percepute de furnizorii privați care efectuează instalarea și de tipul de contor instalat.

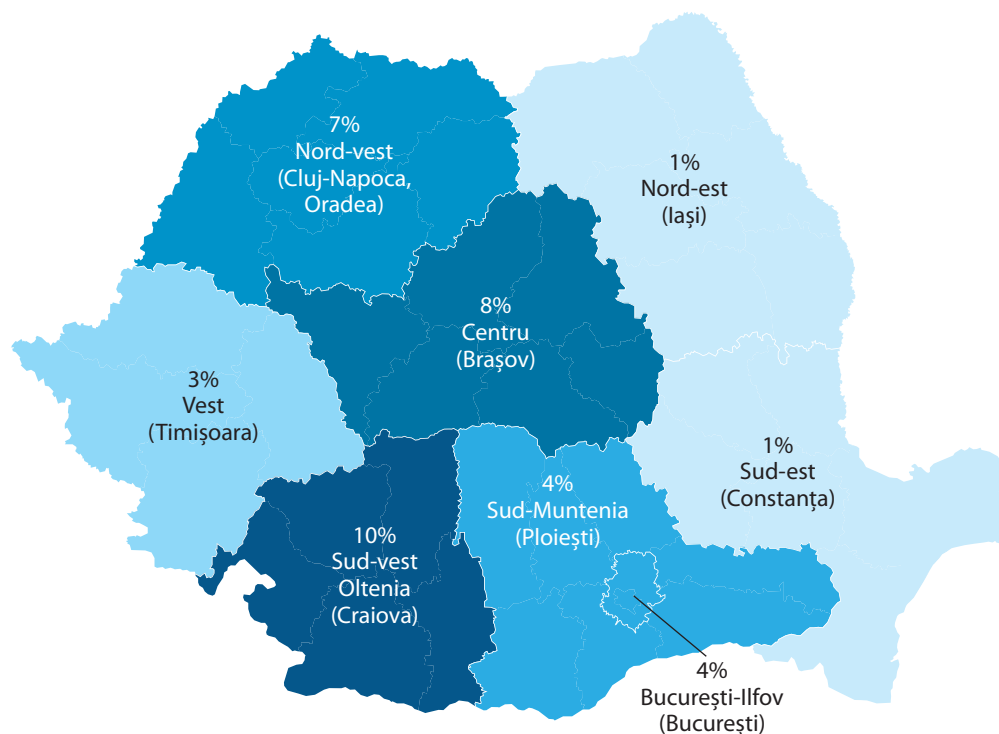
Cele mai multe companii din România beneficiază de un sistem fiabil de alimentare cu apă, conform datelor din studiile Enterprise Survey ale Băncii Mondiale: aproximativ 95% dintre companii raportează niciun fel de insuficiență a apei. Cu toate acestea, continuitatea serviciilor variază în funcție de regiune; de exemplu, 10% din companiile din regiunea Sud-vest Oltenia (Craiova) se confruntă cu insuficiențe de apă, comparativ cu doar 1% în regiunile Nord-est (Iași) și Sud-est (Constanța) (harta 4).

Figura 14. Timpul mediu de obținere pentru racordarea la rețeaua de apă, după oraș

Sursa: Subnational Business Ready

Harta 4. Procentul companiilor care raportează o insuficiență în aprovizionarea cu apă, în funcție de regiune

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

Internet²⁰

România menține standarde uniforme pentru reglementările privind internetul în întreaga țară. În conformitate cu bunele practici internaționale, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) supraveghează tarifele de conectivitate angro, iar o altă autoritate este abilitată să investigheze comportamentul anticoncurențial. Cu toate că ANCOM monitorizează și publică indicatori cheie de performanță pentru fiabilitatea și calitatea serviciilor de internet, nu există un set de standarde de performanță care să asigure o calitate și o fiabilitate constante a serviciilor.

Cadrul de reglementare din România include prevederi menite să asigure implementarea eficientă și furnizarea de calitate a conexiunilor la internet. Politicile comune de planificare și construcție, cunoscute sub denumirea de strategii de tipul „sapă o dată”, reduc la minimum întreruperile și costurile asociate dezvoltării infrastructurii. Mandatele legale impun operatorilor să împartă accesul la infrastruc-

tura pasivă și activă, în special pentru ultimul kilometru. În plus, furnizorilor de servicii de infrastructură digitală li se acordă drepturi de trecere, ceea ce facilitează implementarea mai facilă a serviciilor necesare. Mecanismele financiare de descurajare și de stimulare penalizează întreruperile de servicii și stimulează furnizorii de servicii internet (FSI) să mențină o calitate constantă a serviciilor.

Cadrul de reglementare ar putea fi aliniat mai îndeaproape cu bunele practici internaționale prin introducerea unor standarde de performanță pentru calitatea și fiabilitatea serviciilor de internet. Cu toate acestea, absența unor standarde de performanță stabilite pentru calitatea și fiabilitatea serviciilor de internet rămâne o problemă, deoarece, în lipsa unor repere clare, devine dificil ca furnizorii de servicii de internet să fie trași la răspundere pentru deficiențele serviciilor sau să se asigure o experiență consecventă a utilizatorilor în diferite regiuni. ANCOM supraveghează tarifele de conectivitate angroși investighează practicile anticoncurențiale, dar nu aplică termene specifice pentru agențiile implicate în furnizarea de infrastructuri digitale noi.

20 Consultați secțiunea 4.3, „Servicii de utilități în detaliu – Internet” pentru mai multe informații privind categoria, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

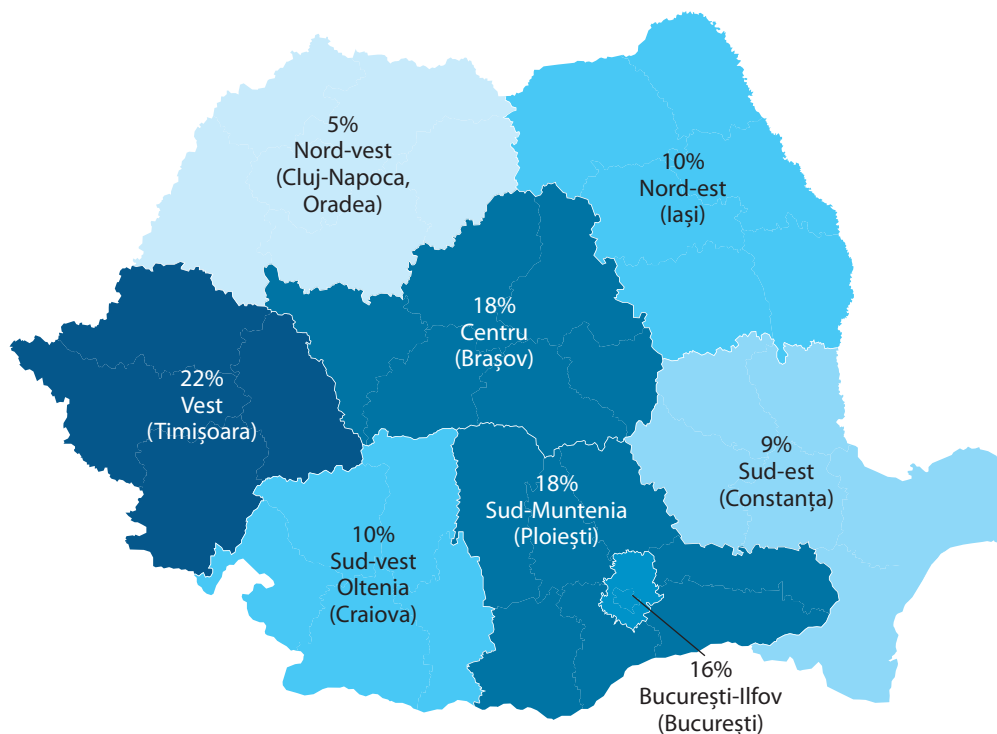
Toate orașele măsurate din România oferă servicii digitale de solicitare a noilor conexiuni comerciale la internet și este posibilă plata digitală a taxelor. Cu toate acestea, baza de date privind infrastructura nu are o platformă online cu informații complete privind lucrările planificate la rețelele de utilități și niciun sistem online nu gestionează autorizațiile de excavare. Mecanismele de coordonare pentru obținerea autorizațiilor de excavare sunt, de asemenea, insuficiente, deoarece nu există nicio agenție specializată care să se ocupe de aceste autorizații. Măsurile de transparență includ disponibilitatea online a indicatorilor de calitate a serviciilor și a indicatorilor cheie de performanță privind fiabilitatea și calitatea internetului. În plus, informațiile privind întreruperile planificate ale serviciilor de internet sunt accesibile publicului, iar un mecanism independent de soluționare a plângerilor abordează problemele legate de furnizarea serviciilor de internet. Deși tarifele lunare pentru internet sunt postate online, modificările tarifelor nu sunt comunicate clienților cu cel puțin un ciclu de facturare înainte, iar formulele care explică modul în care sunt stabilite nivelurile tarifelor nu sunt publicate.

Eficiența furnizării internetului variază între orașele din România, de la două zile în Craiova și Timișoara, la șapte zile în Oradea și Brașov. Per ansamblu, datele din studiile

Enterprise Survey ale Băncii Mondiale arată că 13% dintre companiile din România au raportat că s-au confruntat cu întreruperi ale internetului. Regiunea Vest (Timișoara) raportează cel mai mare număr de întreruperi, cu 22% din firme afectate, în timp ce regiunile Nord-est (Iași) și Sud-est (Constanța) raportează cel mai mic număr, cu cifre sub 10% (harta 5).

Tabelul 4 oferă o prezentare generală detaliată – pe piloni, categorii și subcategorii – a performanței orașelor din România evaluate pe tema Serviciilor de utilități. Cele trei subcategorii detaliate sunt Electricitatea, Apa și Internetul. Coloana cu punctele redimensionate indică punctele maxime pe care un oraș le poate obține pentru fiecare zonă măsurată. În cadrul Pilonului I, Calitatea reglementărilor privind serviciile de utilități, categoria 1.1, Electricitate, de exemplu, niciunul dintre cele nouă orașe nu primește numărul total maxim posibil de 8,3 puncte în subcategoriile 1.1.1, Monitorizarea reglementărilor privind tarifele și calitatea serviciilor, și 1.1.2, Mecanisme de partajare a infrastructurii de utilități și de asigurare a calității. În schimb, toate orașele primesc numărul maxim de puncte (8,3) la celelalte două subcategorii: 1.1.3, Siguranța conectărilor la utilități și 1.1.4, Sustenabilitatea mediului. Cea mai mare variabilitate între orașe este observată în cadrul Pilonului III.

Harta 5. Procentul companiilor care s-au confruntat cu întreruperi ale internetului, după regiune

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

Tabelul 4. Servicii de utilități - Scoruri

	Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara	
Pilonul I: Calitatea reglementărilor privind serviciile de utilități												
1.1	Electricitate	10	33,3	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2
1.1.1	Monitorizarea reglementării tarifelor și a calității serviciilor	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.1.2	Mecanisme de partajare a infrastructurii de utilități și de asigurare a calității	2	8,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
1.1.3	Siguranța conectărilor la utilități	3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.1.4	Sustenabilitatea mediului	3	8,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
1.2	Apă	12	33,3	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2
1.2.1	Monitorizarea reglementării tarifelor și a calității serviciilor	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.2.2	Mecanisme de partajare a infrastructurii de utilități și de asigurare a calității	2	8,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
1.2.3	Siguranța conectărilor la utilități	3	8,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
1.2.4	Sustenabilitatea mediului	5	8,3	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
1.3	Internet	11	33,3	23,3	23,3	23,3	23,3	23,3	23,3	23,3	23,3	23,3
1.3.1	Monitorizarea reglementării tarifelor și a calității serviciilor	2	8,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
1.3.2	Mecanisme de partajare a infrastructurii de utilități și de asigurare a calității	4	13,3	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8
1.3.3	Siguranța conectărilor la utilități	3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.3.4	Sustenabilitatea mediului	2	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Total	33	100	73,7	73,7	73,7	73,7	73,7	73,7	73,7	73,7	73,7
Pilonul II: Calitatea guvernanței și transparența serviciilor de utilități												
2.1	Electricitate	15	33,33	26,5	26,5	26,5	26,5	25,5	26,5	26,5	26,5	26,5
2.1.1	Servicii digitale și interoperabilitate	4	8,3	5,2	5,2	5,2	5,2	4,2	5,2	5,2	5,2	5,2
2.1.2	Disponibilitatea informațiilor și transparența	6	8,3	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2.1.3	Monitorizarea furnizării de servicii (inclusiv aspecte de gen și mediu)	3	8,3	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
2.1.4	Implementarea reglementărilor de siguranță și a mecanismelor de protecție a consumatorilor	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
2.2	Apă	15	33,3	23,2	21,9	22,7	18,7	20,0	24,8	20,8	20,4	20,4
2.2.1	Servicii digitale și interoperabilitate	4	8,3	6,3	4,2	5,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
2.2.2	Disponibilitatea informațiilor și transparența	6	8,3	5,3	6,1	4,5	4,9	4,2	5,7	4,9	4,5	4,5
2.2.3	Monitorizarea furnizării de servicii (inclusiv aspecte de gen și mediu)	3	8,3	3,3	3,3	6,7	3,3	3,3	6,7	3,3	3,3	3,3
2.2.4	Implementarea reglementărilor de siguranță și a mecanismelor de protecție a consumatorilor	2	8,3	8,3	8,3	6,3	6,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3

Tabelul 4. Servicii de utilități - Scoruri

		Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara
2.3	Internet	13	33,3	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7
2.3.1	Servicii digitale și interoperabilitate	4	8,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
2.3.2	Disponibilitatea informațiilor și transparența	5	8,3	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
2.3.3	Monitorizarea furnizării de servicii (inclusiv aspecte de gen și mediu)	2	8,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
2.3.4	Implementarea reglementărilor de siguranță și a mecanismelor de protecție a consumatorilor	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
	Total	43	100	71,4	70,1	70,8	66,8	67,1	73,0	68,9	68,5	68,5
Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării de servicii de utilități												
3.1	Electricitate	5	33,3	25,1	18,4	22,2	21,6	28,7	22,8	25,7	27,4	18,9
3.1.1	Timp pentru conectare	1	16,7	9,0	1,8	5,8	5,0	12,7	6,3	9,3	11,8	2,3
3.1.2	Fiabilitatea alimentării	4	16,7	16,1	16,5	16,4	16,6	16,1	16,5	16,4	15,5	16,6
3.2	Apă	2	33,3	19,3	19,0	21,2	19,2	16,2	17,0	21,7	17,3	16,7
3.2.1	Timp pentru conectare	1	16,7	3,5	2,5	5,2	2,5	1,2	0,3	5,7	0,8	0,2
3.2.2	Fiabilitatea alimentării	1	16,7	15,8	16,5	16,0	16,7	15,0	16,7	16,0	16,5	16,5
3.3	Internet	2	33,3	19,3	26,3	26,8	29,8	32,8	23,0	20,0	29,3	31,7
3.3.1	Timp pentru conectare	1	16,7	3,3	10,2	10,2	13,3	16,3	6,5	3,3	13,3	16,3
3.3.2	Fiabilitatea alimentării	1	16,7	16,0	16,2	16,7	16,5	16,5	16,5	16,7	16,0	15,3
	Total	9	100	63,8	63,7	70,2	70,6	77,7	62,8	67,4	74,0	67,2

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Scorurile individuale raportate au fost rotunjite; prin urmare, este posibil ca suma scorurilor individuale să nu corespundă totalurilor.

Soluționarea litigiilor²¹

Cadrul de reglementare al României pentru soluționarea litigiilor²² este uniform în întreaga țară și urmează bunele practici internaționale în materie de integritate judiciară. De exemplu, există coduri de etică pentru judecători și executorii judecătorești, iar judecătorii sunt obligați să își declare public bunurile. Legile și reglementările relevante stipulează standardele de timp pentru depunerea unei întâmpinări, sugerarea de noi dovezi și emiterea unei hotărâri. Cu toate acestea, nu sunt disponibile audieri preliminare și nu a fost stabilit niciun termen pentru emiterea unei expertize sau pentru comunicarea plângerilor inculpaților. În mod similar, deși cadrul de reglementare al României oferă protecție juridică în arbitraj și mediere, acesta nu conține prevederi explicite privind arbitrajul fără condiții cu companiile de stat și organismele publice, precum și norme specifice privind recunoașterea și executarea acordurilor internaționale de mediere care nu sunt aprobate de instanță.

În general, furnizarea de servicii publice este în mare parte uniformă în toate orașele măsurate, cu unele excepții în ceea ce privește instanțele. În 2004, au fost înființate tribunale comerciale specializate în trei orașe, inclusiv Cluj-Napoca, un oraș de referință în acest studiu. Cu toate acestea, București, Constanța, Craiova, Oradea și Timișoara au secții comerciale specializate în cadrul instanțelor lor, permițând judecătorilor să se ocupe exclusiv de cauzele comerciale. În schimb, judecătorii de la tribunalele din Brașov și Ploiești se ocupă de o combinație de cauze comerciale,

administrative și fiscale, iar judecătorii din Iași se ocupă de cauze comerciale în secția civilă a tribunalului.

Serviciile publice digitalizate de soluționare a litigiilor nu sunt disponibile pe scară largă în instanțele din România. Plata electronică a taxelor judiciare, urmărirea online a cazurilor și accesul online la calendarul instanțelor sunt disponibile, însă sentințele nu sunt emise în format electronic, schimburile de probe digitale și notificarea digitală a plângerilor inițiale nu pot fi făcute digital. Începând din noiembrie 2021, transparența judiciară a crescut semnificativ ca urmare a publicării online a hotărârilor judecătorești la toate nivelurile instanțelor, inclusiv a oricăror decizii provizorii.

Timpul de soluționare a litigiilor comerciale variază de la un oraș la altul. O variație esențială o reprezintă timpul necesar pentru pronunțarea hotărârilor după finalizarea audierilor, judecătorii din Ploiești și Oradea având nevoie de 48 și, respectiv, 50 de zile, în timp ce judecătorii din Timișoara au nevoie de 100 de zile, iar cei din București și Cluj-Napoca de 90 de zile. În instanțele de fond, procesele durează 19 luni în Brașov și doar 12 luni în Oradea, unde judecătorii acceptă depunerea plângerilor inițiale prin e-mail, ceea ce accelerează acest proces, în timp ce judecătorii din Brașov acceptă doar copii tipărite. Și timpul necesar pentru executarea unei hotărâri judecătorești diferă – 23 de zile în Craiova comparativ cu 48 de zile în Constanța – din cauza diferențelor în ceea ce privește rapiditatea cu care băncile comerciale transferă activele către executorii judecătorești.

21 Consultați secțiunea 5, „Soluționarea litigiilor în detaliu”, pentru mai multe informații privind categoria, contextul specific fiecărei țări și o evaluare detaliată a datelor.

22 Principalele instrumente juridice care reglementează soluționarea litigiilor în România sunt Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă; Regulamentul privind organizarea și funcționarea Curții de arbitraj comercial internațional de pe lângă Camera de comerț și industrie a României; Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești și Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară.

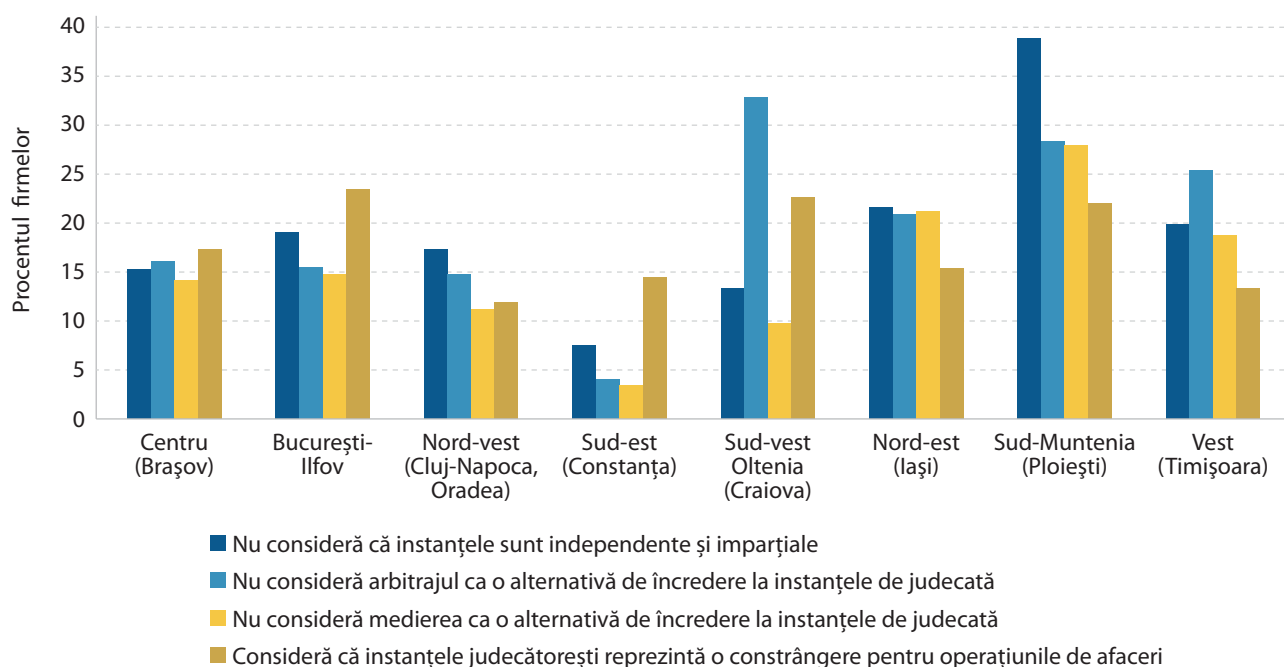
Costurile litigiilor variază de la 5,8% din valoarea reclamației în Oradea la 12% în Craiova,²³ în principal din cauza diferențelor între onorariile avocaților, care depind de mărimea firmei de avocatură, de situația financiară a clienților și de disponibilitatea avocaților. De exemplu, onorariile avocaților reprezintă 2,65% din valoarea cererii de despăgubire în București, un oraș extrem de saturat de avocați și competitiv, dar 5% în Craiova, un oraș cu mai puțini avocați. În mod similar, costurile de executare variază și din cauza diferențelor dintre onorariile avocaților, care variază de la 0,46% în Cluj-Napoca la 1,4% în Constanța, de exemplu. În cazul în care creditorii trebuie să plătească un avans executorilor judecătorești, diferența este mult mai mare, de 0,06% în Cluj-Napoca și până la 3,53% în Constanța. Cu toate acestea, taxele avansate sunt plătite din fondurile sechestrare ale debitorului și, prin urmare, nu sunt considerate costuri de executare în cadrul acestui studiu.

Rezultatele studiilor Enterprise Survey ale Băncii Mondiale arată că, în România, în medie, 19% dintre companii nu consideră că instanțele sunt independente și imparțiale. În regiunea Nord-vest, 12% dintre companii consideră că

instanțele judecătorești reprezintă o constrângere în desfășurarea activității, în timp ce în regiunea Sud-vest Oltenia acest procent este de 23%. Aproape toate companiile din regiunea de Sud-est consideră arbitrajul și medierea drept alternative fiabile la soluționarea litigiilor prin intermediul instanțelor judecătorești, însă în Sud-Muntenia, doar 72% din companii sunt de aceeași părere (figura 15).

Tabelul 5 oferă o prezentare detaliată – pe piloni, categorii și subcategorii – a performanței orașelor din România pe tema soluționării litigiilor. Coloana cu punctele redimensionate indică punctele maxime pe care un oraș le poate obține pentru fiecare zonă măsurată. De exemplu, niciunul dintre orașele măsurate nu primește scorul maxim total posibil de 40 de puncte în cadrul Pilonului I, Calitatea reglementărilor pentru soluționarea litigiilor, categoria 1.1, Litigii judiciare, subcategoria 1.1.1, Certitudinea procedurală, care include litigiile de mediu. De fapt, niciunul dintre orașe nu primește un scor maxim la niciuna dintre subcategoriile categoriei „Soluționarea litigiilor”, deși unele orașe obțin un scor foarte apropiat de plafonul superior.

Figura 15. Percepția companiilor asupra instanțelor și mecanismelor alternative de soluționare a litigiilor, după categorie și regiune

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

23 Pentru o valoare a creanței de 1.178.225 RON, egală cu de 20 de ori VNB pe cap de locuitor din 2021. VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON.

Tabelul 5. Soluționarea litigiilor - Scoruri

	Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara	
Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru soluționarea litigiilor												
1.1	Litigii judiciare	14	66,7	47,5	47,5	47,5	47,5	47,5	47,5	47,5	47,5	
1.1.1	Certitudinea procedurală (inclusiv mediul)	9	40	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8	
1.1.2	Integritatea judiciară (inclusiv genul)	5	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7	
1.2	Soluționarea Alternativă a Litigiilor (SAL)	10	33,3	27,8	27,8	27,8	27,8	27,8	27,8	27,8	27,8	
1.2.1	Măsuri de protecție legale în arbitraj	6	16,7	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	
1.2.2	Măsuri de protecție legale în mediere	4	16,7	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	
	Total	24	100	75,2	75,2	75,2	75,2	75,2	75,2	75,2	75,2	
Pilonul II: Servicii publice pentru soluționarea litigiilor												
2.1	Litigii judiciare	19	66,7	28,8	34,4	34,4	34,4	34,4	28,8	34,4	30,2	34,4
2.1.1	Structura organizațională a instanțelor	4	22,2	14,8	20,4	20,4	20,4	20,4	14,8	20,4	14,8	20,4
2.1.2	Digitalizarea proceselor judiciare	8	22,2	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6	6,9	5,6
2.1.3	Transparența instanțelor (inclusiv genul)	7	22,2	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
2.2	Soluționarea Alternativă a Litigiilor (SAL)	9	33,3	21,9	21,9	21,9	21,9	21,9	21,9	21,9	21,9	21,9
2.2.1	Servicii publice pentru arbitraj (inclusiv genul)	4	16,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7
2.2.2	Servicii publice pentru mediere (inclusiv genul)	5	16,7	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2
	Total	28	100	50,8	56,3	56,3	56,3	56,3	50,8	56,3	52,2	56,3
Pilonul III: Ușurința de a soluționa un litigiu comercial												
3.1	Litigii judiciare	8	66,7	58,7	54,8	61,2	62,5	58,0	59,9	63,8	49,7	59,8
3.1.1	Gradul de încredere al instanțelor	2	26,7	23,5	19,2	24,9	25,1	20,5	23,1	24,9	11,9	24,1
3.1.2	Eficiența operațională a proceselor judiciare	6	40	35,3	35,6	36,3	37,5	37,5	36,9	38,8	37,9	35,6
3.2	Soluționarea Alternativă a Litigiilor (SAL)	6	33,3	27,1	29,8	30,4	32,0	25,3	24,6	31,3	19,3	21,8
3.2.1	Gradul de încredere al SAL	2	13,3	10,7	10,7	11,9	13,3	6,5	5,1	11,9	0,7	4,4
3.2.2	Eficiența operațională a proceselor de arbitraj	4	20	16,4	19,1	18,5	18,6	18,9	19,5	19,4	18,6	17,4
	Total	14	100	85,8	84,7	91,6	94,5	83,3	84,5	95,1	69,0	81,6

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Scorurile individuale raportate au fost rotunjite; prin urmare, este posibil ca suma scorurilor individuale să nu corespundă totalurilor.

Insolvența societăților comerciale²⁴

România are un cadru de reglementare uniform pentru insolvența societăților comerciale, fără variații la nivel sub-național. Legislația privind insolvența include mai multe bune practici, inclusiv prevederi privind suspendarea automată a acțiunilor împotriva unui debitor la deschiderea procedurii de insolvență și care permit continuarea contractelor esențiale existente. Cadrul legislativ sprijină finanțarea debitorilor în timpul insolvenței, contribuind la potențiala redresare. Cu toate acestea, Legea insolvenței nu include o procedură completă pentru întreprinderile mici.

Digitalizarea procedurilor de insolvență în România s-a îmbunătățit, cu aplicații dedicate pentru depunerea și comunicarea digitală. Pe de o parte, adoptarea instrumentelor digitale nu este pe deplin uniformă în toate orașele măsurate, cu sisteme îmbunătățite de gestionare a cazurilor adoptate într-un număr limitat de instanțe – Iași, Cluj-Napoca și Timișoara – unde sistemele de arhivare a cazurilor se conectează automat la platforma instanței de gestionare a cazurilor. Pe de altă parte, utilizarea aplicațiilor electronice de către administratorii de insolvență este uniformă la nivel național pentru a gestiona dosarele și documentele, a simplifica procedurile, a furniza analize statistice și a facilita soluționarea cazurilor. În plus, Uniunea Națională a Practicienilor de Insolvență a dezvoltat platforme electronice pentru licitații și anunțuri, sporind transparența și accesibilitatea procesului. Pentru digitalizarea procedurilor judiciare, Ministerul Justiției a completat aceste eforturi cu sistemul electronic ECRIS.

Transparența acestor servicii publice a fost sporită prin implementarea pe scară largă a instanțelor electronice, inclusiv urmărirea cazurilor de insolvență, plata digitală a instanțelor, accesul online la ordine și decizii, licitațiile online și audierile virtuale (deși astfel de audieri sunt rar utilizate). Cu toate acestea, interoperabilitatea dintre instanțe și sistemele externe rămâne deficitară, informațiile fiind transmise aleatoriu între instanțe. În afară de Tribunalul specializat pentru cauze comerciale din Cluj-Napoca și secțiile comerciale specializate din cadrul instanțelor din marile orașe care se ocupă exclusiv de cauze comerciale și de insolvență, toți judecătorii sunt judecători sindici, specializați în cauze de insolvență și faliment. Cel mai proeminent exemplu, la București, Secția a șaptea a Tribunalului este dedicată exclusiv cauzelor de insolvență și este deservită în întregime de judecători sindici.

Durata procedurilor de insolvență variază de la un oraș la altul. Orașul Iași, unde lichidarea durează 36 de luni, are doar patru judecători sindici, iar numai în 2023 instanța a primit 1.601 dosare de insolvență, mai mult decât dublu față de cele 715 dosare de insolvență din Craiova, de exemplu.²⁵ Secția specială din București, deservită în întregime de judecători sindici, are nevoie de 31,5 luni pentru o lichidare. Cu 13 judecători sindici, Cluj-Napoca urmează îndeaproape, cu 30 de luni pentru o lichidare. Orașe precum Ploiești, unde procedura de lichidare durează 25,5 luni, au depășit treptat deficitul de personal și au consolidat expertiza judiciară, reducându-și numărul de dosare judiciare restante de la 1.548 în 2019 la 1.119 în 2023.²⁶ Tribunalul din Oradea,

²⁴ Consultați secțiunea 6, „Insolvența societăților comerciale în detaliu”, pentru mai multe informații privind tema, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

²⁵ Date de la Judecătoria Craiova (2024). Prin amabilitatea Judecătoriei din Craiova.

²⁶ Date de la Judecătoria Ploiești (2023). Prin amabilitatea Judecătoriei din Ploiești.

în ciuda celor aproape 600 de insolvențe din județul său în 2023,²⁷ și-a eficientizat procedurile de lichidare, se pare datorită investițiilor în instruirea judecătorilor; procesul său de lichidare durează acum 22,5 luni. Orașul Brașov, care are un timp de lichidare de 27 de luni datorită metodei sale eficiente „primul intrat, primul ieșit”, înregistrează un procent bun de lichidare (583 de cazuri noi de insolvență și 582 de cazuri închise în 2023).²⁸ În general, în România, întârzierile în lichidare sunt cauzate deseori dificultăților în vânzarea activelor, în timp ce procedurile de reorganizare se confruntă cu dificultăți precum eșecul restructurării debitorilor și planuri de reorganizare nerealiste.

Orașele mai mari, ca de exemplu București, înregistrează cele mai mari costuri de lichidare, de 19% din valoarea de piață a companiei insolvente, spre deosebire de Oradea, cu un cost de 3,5%.²⁹ Costurile de reorganizare din România depășesc costurile de lichidare. În Cluj-Napoca, taxele de reorganizare ajung la 23%.

Tabelul 6 oferă o prezentare generală detaliată – pe piloni, categorii și subcategorii – a performanței orașelor din România în categoria Insolvența societăților comerciale. Coloana cu punctele redimensionate indică punctele maxime pe care un oraș le poate obține pentru fiecare zonă măsurată. De exemplu, niciunul dintre orașe nu primește scorul maxim total posibil de 15 puncte la Pilonul I, Calitatea reglementărilor privind procedurile judiciare de insolvență, categoria 1.1, Standarde juridice și procedurale în procedurile de insolvență, pentru subcategoria 1.1.1, Standarde înainte de începerea și la începerea lichidării și reorganizării. În schimb, toate orașele primesc scorul maxim, 20 și, respectiv, 10, la categoria 1.2, Activele debitorului și participarea creditorilor la procedurile de insolvență, subcategoriile 1.2.2, Drepturile creditorilor în lichidare și reorganizare (inclusiv mediu) și 1.2.3, Selectarea și demiterea administratorului de insolvență. Cea mai mare variabilitate între orașe este observată în cadrul Pilonului III.

27 Ministerul Justiției, Oficiul Național al Registrului Comerțului, <https://www.onrc.ro/index.php/ro/statistici?id=252>

28 Date de la Tribunalul Brașov (2023). Prin amabilitatea Judecătoriei din Brașov.

29 Pentru o societate insolventă, cu o valoare de piață de 8.836.650 RON, egală cu de 150 de ori VNB pe cap de locuitor în 2021. VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON.

Tabelul 6. Insolvența societăților comerciale - Scoruri

		Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara
Pilonul I: Calitatea reglementărilor privind procedurile judiciare de insolvență												
1.1	Standarde juridice și procedurale în procedurile de insolvență	10	30	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
1.1.1	Standarde înainte de începerea și la începerea Lichidării și Reorganizării	5	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.1.2	Standarde după începerea Lichidării și Reorganizării	5	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.2	Activele debitorului și participarea creditorului la procedurile de insolvență	14	50	41,3	41,3	41,3	41,3	40,3	41,3	41,3	41,3	41,3
1.2.1	Tratarea și protecția activelor debitorului în timpul Lichidării și Reorganizării (inclusiv mediul)	6	20	18,0	18,0	18,0	18,0	17,0	18,0	18,0	18,0	18,0
1.2.2	Drepturile creditorilor în Lichidare și Reorganizare (inclusiv mediul)	5	20	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3
1.2.3	Selectarea și revocarea administratorului de insolvență	3	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
1.3	Proceduri specializate de insolvență și insolvență internațională	5	20	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
1.3.1	Proceduri specializate de insolvență pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici	3	10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2	Insolvența transfrontalieră	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	Total	29	100	81,3	81,3	81,3	81,3	80,3	81,3	81,3	81,3	81,3
Pilonul II: Calitatea infrastructurii instituționale și operaționale pentru procedurile judiciare de insolvență												
2.1	Servicii digitale (instanțe electronice) în procedurile de insolvență	7	40	26,7	26,7	40,0	26,7	26,7	40,0	26,7	26,7	40,0
2.1.1	Servicii electronice în Lichidare și Reorganizare	4	20	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
2.1.2	Sisteme electronice de gestionare a cazurilor în Lichidare și Reorganizare	3	20	6,7	6,7	20,0	6,7	6,7	20,0	6,7	6,7	20,0
2.2	Interconectivitatea în cadrul procedurilor de insolvență	2	20	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	10,0
2.2.1	Conectivitatea serviciilor digitale cu sistemele externe în Lichidare și Reorganizare	1	10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2	Interconectarea între sistemul de gestionare electronică a dosarelor și sistemele de depunere electronică a cererilor în Lichidare și Reorganizare	1	10	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	10,0
2.3	Informații publice privind procedurile de insolvență și registrul practicienilor de insolvență	5	20	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	20,0	13,3	13,3
2.3.1	Informații publice privind numărul și durata Lichidărilor și Reorganizărilor, precum și a hotărârilor judecătorești în materie de insolvență	3	10	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	10,0	3,3	3,3
2.3.2	Disponibilitatea unui registru public al practicienilor în insolvență	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0

Tabelul 6. Insolvența societăților comerciale - Scoruri

		Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara
2.4	Funcționari publici și administratori de insolvență	3	20	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
2.4.1	Specializarea instanțelor cu competență în materie de Reorganizare și Lichidare	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.4.2	Expertiza administratorului insolvenței în practică	1	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	Total	17	100	60,0	60,0	83,3	60,0	60,0	83,3	66,7	60,0	83,3
Pilonul III: Eficiența operațională a soluționării procedurilor judiciare de insolvență												
3.1	Proceduri de lichidare	2	50	38,5	17,8	34,3	44,8	39,0	26,0	46,3	43,0	32,3
3.1.1	Țimpul de soluționare a unei proceduri de lichidare	1	25	16,8	10,5	12,5	21,0	14,5	5,0	21,5	18,5	14,5
3.1.2	Costul de soluționare a unei proceduri de lichidare	1	25	21,8	7,3	21,8	23,8	24,5	21,0	24,8	24,5	17,8
3.2	Proceduri de reorganizare	2	50	15,3	16,8	0,0	15,3	20,0	12,5	21,0	18,5	0,3
3.2.1	Țimpul de soluționare a unei proceduri de reorganizare	1	25	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2.2	Costul de soluționare a unei proceduri de reorganizare	1	25	15,3	16,8	0,0	15,3	20,0	12,5	21,0	18,5	0,3
	Total	4	100	53,8	34,5	34,3	60,0	59,0	38,5	67,3	61,5	32,5

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Scorurile individuale raportate au fost rotunjite; prin urmare, este posibil ca suma scorurilor individuale să nu corespundă totalurilor.

WORLD BANK GROUP
Development Economics | Global Indicators

**SUBNATIONAL
BUSINESS READY**

Cu finanțare de la

